

VOX

INTERVIEW
SPECIAL

**Zeven zomer-
gesprekken**

NEDERLANDSE EDITIE

ONAFHANKELIJK MAGAZINE VAN DE RABBOUD UNIVERSITEIT
NR.6 - JUNI 2019

'Voor het eerst voelde ik me dokter'

Desirée Joosten, AIOS verzekeringsgeneeskunde

Het zat er al van jongs af aan in. Altijd al zorgde ze goed voor de mensen om haar heen. 'Later ga ik mensen beter maken', wist Desirée. Dat ze Geneeskunde ging studeren, stond dan ook al snel vast. Hoewel natuur- en scheikunde haar totaal niet lagen, zette ze door. Dan wordt ze uitgeloot en gaat noodgedwongen Biomedische Wetenschappen studeren. Volhouden. Alles voor dat ene doel. En het lukte Desirée. 'Nu weet ik inmiddels dat je niet iedereen beter kunt maken, maar je kunt wel veel voor iemand betekenen.'

Ze kon bijna niet wachten om met haar co-schappen te beginnen. Eindelijk, na 3 jaar theorie, wachtte de praktijk. Haar eerste plek: interne geneeskunde. 'Dat was het niet', kijkt Desirée terug, 'maar er zouden nog genoeg alternatieven komen.' Haar onderzoeksstage bij gynaecologie bleek al veel interessanter, maar daar viel het leven en werken in het ziekenhuis tegen. 'De continue druk, het onregelmatige leven... Ik zou in de toekomst ook wel een eigen leven willen hebben.... Maar ook in de rest van de co-schappen voelde ik me eigenlijk nergens op m'n plek. Sterker nog, ik had een afkeer van het ziekenhuis gekregen.'

Grijze generatie

'Toen volgde de twee sociale co-schappen. Ik startte in de Jeugdgezondheidszorg en daar maakte ik letterlijk kennis met het sociale aspect van het vak. Er was genoeg tijd voor mensen, de toegankelijkheid van de artsen was veel groter en ik maakte meteen deel uit van het team. Dit in tegenstelling tot het ziekenhuis; daar was je "maar" de co-assistent. Het tweede co-schap werd ik bij UWV geplaatst. "Het UWV... ? Oh, wat erg!", was mijn reactie. Saai, stoffig, een grijze generatie, mensen op het spreekuur krijgen die toch niet willen werken.... Ook mij waren alle vooroordelen bekend en ik zag er dan ook flink tegenop. Maar, vanaf het moment dat ik binnenstapte, was het te gek. Mijn begeleider die me overal bij betrokken, ik mocht

zelfs meteen mee naar een congres. Mee naar een congres? In al die tijd dat ik in het ziekenhuis werkte, was dat nog nooit voorgekomen, zo "belangrijk" was ik nog nooit geweest.'

Alle vertrouwen

'De eerste week keek ik mee met een collega, de tweede week deed ik zelf al spreekuren. Alle leeftijden, alle achtergronden en alle klachten zie je. Natuurlijk doe je lichamelijk onderzoek, maar je praat vooral ook met de cliënt. Dat betekent zó veel voor mensen. Voor het eerst voelde ik me dokter. Door mijn leeftijd moeten mensen soms even wennen. Zo stelde ik me in de wachtkamer voor aan een meneer met: 'Hallo, ik ben dokter Desirée Joosten.' In de spreekkamer neemt hij plaats aan mijn

bureau, ik schuif ook aan en hij vraagt: 'Waar is dokter Joosten, komt hij ook nog?' Maar al snel is het oké en nemen mensen je serieus.'

Kijk verder

'Door mijn ervaringen, heb ik lange tijd getwijfeld of ik de juiste opleiding had gedaan, maar sinds ik ik met de sociale geneeskunde kennismaakte, wist ik: "Ja!". En bij UWV zit ik helemaal op mijn plek. Ik ben de jongste arts van het team, maar hoor er helemaal bij. De begeleiding en openheid zijn fijn, overal staan de deuren open. Het is jammer dat er in de opleiding nauwelijks aandacht is voor dit vakgebied, want het is zo mooi. Ik zou iedereen willen zeggen: 'Er is zo veel meer, kijk eens breder dan naar een specialisme in het ziekenhuis.'

In haar vrije tijd is Desirée vooral buiten te vinden. 'Ik heb een paar ezeltjes en vind het heerlijk om in de moestuin bezig te zijn. Maar ik vind het ook leuk om op pad te gaan. Naar een mooie stad of andere landen ontdekken.'

Ook interesse in een carrière bij UWV?
Neem contact met ons op voor de mogelijkheden.

Kijk je graag verder dan diagnose en behandeling?
Kijk op brederperspectief.nl

P.6

P.12

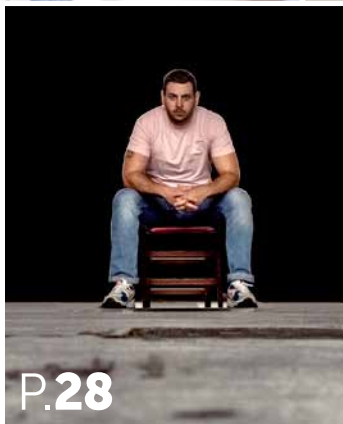
P.19

P.24

P.34

P.28

P.42

REDACTIONEEL

MIJLPAAL

Nijmeegse sterrenkundigen zullen de datum van 10 april 2019 niet snel vergeten: op die dag werd de eerste foto van een zwart gat gepresenteerd in Brussel. Promovendus Sara Issaoun was erbij. En niet alleen dat, ze werkte mee aan die astronomische mijlpaal. In deze zomer-special van Vox vertelt ze dat het zwarte-gat-project waarschijnlijk het beste was wat ze ooit zal doen (en ze is pas 25). Voor literatuurdocent en fotograaf Wilco Versteeg was het afgelopen studiejaar niet minder opzienbarend. De adrenaline dreef hem elk weekend opnieuw naar het hart van de protesten in Frankrijk. Terwijl een verslaggever van Vox met hem door Parijs rende, brak Versteeg zijn arm. T.H.O.R.-reünist Samuel Vermeulen publiceerde een boek over zijn bizarre jeugd als kind van Bhagwanvolgelingen, de Syrische Lilas Fahham kreeg een baan als onderzoeker bij managementwetenschappen, filosoof Lev Avitan maakte naam als campusdichter, Rijksmuseumconservator Pieter Roelofs kwam op tv als Rembrandtkenner en rector Han van Krieken kreeg ongewild te maken met Thierry Baudet. In zeven interviews vertellen acht mensen over het studiejaar dat bijna voorbij is. Fijne zomer!

Annemarie Haverkamp
Hoofdredacteur Vox

VOX JUNI 2019 INHOUD

P.6 / **SARA ISSAOUN** (25) werkte mee aan de allereerste foto van een zwart gat

P.12 / Advocaat **SAMUEL VERMEULEN** belandde na een jeugd in een commune bij dispuut T.H.O.R.

P.19 / Tweegesprek tussen **RECTOREN**: *to tweet or not to tweet*

P.24 / **LILAS FAHHAM** had verwacht als student of toerist naar Europa te komen, niet als vluchteling

P.28 / Stop **LEV AVITAN** niet in een hokje: 'In mijn eerste jaar was ik me hyperbewust hoe blank de uni is'

P.34 / De fascinatie van literatuurdocent en gele-hesjes-fotograaf **WILCO VERSTEEG** voor geweld

P.42 / Nijmegenaar **PIETER ROELOFS**, hoofd schilder kunst van het Rijksmuseum, wandelt elke dag even langs de *Nachtwacht*

www.facebook.com/voxweb.nl

[@voxnieuws](https://twitter.com/voxnieuws)

BOVEN HET MAAIVELD MIKE FOPPEN

Met zijn armen gespreid en zijn tong uit de mond kwam Mike Foppen over de finish van de laatste etappe voor het RU/HAN-team tijdens de 47ste editie van de Batavierenrace. Foppen verzekerde Nijmegen van de winst. Hard lopen kan je wel over laten aan Foppen: hij is volop in

training om zich te kwalificeren voor het WK atletiek in Qatar in september. Volgens hemzelf maakt de psychologiestudent de meeste kans om zich te kwalificeren voor de vijfduizend meter. Maar hij kijkt ook al vooruit naar de Olympische spelen van 2020 in Tokio. "Als ik mijn verbetering van afgelopen jaar kan voortzetten zou dat het ultieme doel zijn."

WAARVAN AKTE

"Nijmegen pink? Nijmegen is niet roze. Wel conservatief. (...) Jullie leunen achterover en hebben niet in de gaten dat die gayrechten alweer aan het afkalven zijn. Je moet er bovenop blijven zitten."

Volgens de Zimbabwaanse lhbt-activist **Mary** – voor haar veiligheid zonder achternaam – is de veiligheid voor homo's en andere leden van de lhbt-gemeenschap in Nijmegen helemaal niet zo rooskleurig. Op uitnodiging van het Shelter City-project was Mary drie maanden te gast in Nijmegen.

IN HET NIEUWS

VOOR
DAGELIJKS
NIEUWS:
VOXWEB.NL

Verkiezingen Het begint op een wetmatigheid te lijken dat de acht verkiesbare plekken in de Universitaire Studentenraad netjes worden verdeeld tussen de studentenfracties AKKUraatd en asap. Ook komend collegejaar zullen de partijen ieder vier zetels bezetten. De strubbelingen voorafgaand aan de verkiezingen (zie onder) hebben dus geen effect gehad op de zetelverdeling. Ook de medewerkers kunnen dit jaar stemmen, voor de tweejaarlijkse verkiezingen van de Ondernemingsraad – bij het ter perse gaan van dit magazine was de uitslag van die verkiezing nog niet bekend.

Verkiezingen (II) Het liep ogenschijnlijk het hele jaar al niet zo lekker in de Universitaire Studentenraad, maar een week voor de studentenverkiezingen barstte de bom: AKKUraatd zegde de samenwerking met de andere raadsleden op. In een ingezonden artikel op voxweb.nl legt de fractie uit waarom de studentenraad volgens haar niet democratisch is. Asap en de koepelverenigingen zijn een andere mening toegedaan en vinden dat de status quo, waarin de studentenraad als één geheel optreedt door samen te werken, juist goed werkt.

Eigen uitgeverij De Open Access Radboud University Press: klinkt best cool, nietwaar? De Nijmeegse Universiteitsbibliotheek maakt plannen voor een eigen uitgeverij. Wetenschappelijke publicaties kosten nu eenmaal een flinke duit. Is het publiceren zelf goedkoop, dan is het tijdschriftabonnement peperduur. Is het abonnement gratis, zoals bij open access tijdschriften, dan zijn de publicatiekosten weer hoog. Met een

Een zonnige editie van Radboud Rocks trok 23 mei veel publiek naar de podia op het Erasmusplein en het Pieter Bondamlein. Met optredens van Sweaty Disco (foto), Fresku, Jody Bernal, Ronnie Ruysdael en Navarone.

eigen uitgeverij zou de universiteit een derde mogelijkheid creëren: open access publiceren, maar wel voor een zacht prijsje.

Studenten op straat De leden van dispuut T.H.O.R. dreigen uit hun huis aan de Bijleveldsingel te worden gezet. De gemeente heeft de benodigde vergunning voor kamerverhuur geweigerd vanwege klachten uit de buurt. De studenten veroorzaken te veel overlast. Sinds vorig jaar maakt de gemeente actief jacht op illegaal verhuurde studentenhuizen en ook de eigenaar van het T.H.O.R.-pand liep tegen de lamp. Er loopt nog wel een bezwaarprocedure. Als die geen succes oplevert, stapt de huisbaas waarschijnlijk naar de rechter, zegt zijn advocaat Samuel Vermeulen, zelf oud-lid van T.H.O.R. (zie ook het interview op pagina 12).

Commissie-Van Rijn Technische universiteiten moeten snel meer geld van de overheid krijgen, ten nadele van de algemene universiteiten. Dat is een van de conclusies van de adviescommissie-Van Rijn, die in mei haar rapport presenteerde. De Radboud Universiteit zou volgens het adviesrapport gekort moeten worden met tien miljoen euro. "Het gat tussen de opleidingscapaciteit en arbeidsmarktvaart naar afgestudeerden in bètatechniek is groot", rechtvaardigde de commissie haar advies. Het Nijmeegse

college van bestuur is bezorgd: "Het risico is dat met de aanbevelingen uit dit advies niet alleen nieuwe knelpunten gecreëerd worden, maar ook bestaande knelpunten verergeren."

Kasgreep Van shoppen in Parijs, naar shoppen voor de laagste prijs. Studententennisvereniging Slow moet zich een beetje voelen als ex-miljonair Hans uit de Telfort-commercials, nadat hun kas op 67 cent na werd leeggeroofd. Volgens het bestuur zit de voormalige penningmeester achter de kasgreep – hij zou er met maar liefst 44.500 euro vandoor zijn gegaan. De vereniging heeft aangifte gedaan bij de politie, die een onderzoek is gestart.

Wangedrag Van seksuele intimidatie tot het stelen van ideeën: vrouwelijke onderzoekers krijgen op universiteiten met uiteenlopende vormen van wangedrag te maken. Dat blijkt uit onderzoek van de Nijmeegse gender-expert Marijke Naezer en hoogleraren Marieke van den Brink en Yvonne Benschop. Zij pleiten voor een cultuurverandering en voor betere ondersteuning van slachtoffers. Ook mannen kunnen slachtoffer zijn van dergelijke misstanden, benadrukt Naezer, al zijn vrouwen in de statistieken oververtegenwoordigd. Daarom richt het onderzoek zich op vrouwen alleen.

COLOFON

Vox is het onafhankelijke magazine van de Radboud Universiteit.

Redactie-adres: Thomas van Aquinostraat 1,
Postbus 9104, 6500 HE Nijmegen,
Tel: 024-3612112
redactie@vox.ru.nl

www.voxweb.nl / @voxnieuws

Redactie: Leoni Andriessen, Annemarie Haverkamp (hoofd-redacteur), Ken Lambeets, Mathijs Noij, Jozien Wijkhuijs, Martine Zuidweg (bladcoördinator)

Eindredactie: Lydia van Aert

Columnisten: Lucienne van der Geld

Aan dit nummer werkten mee:

Lev Avitan, Pim ten Broeke, Jérôme Chobeaux, Lara Maassen, Stan van Pelt, Simon Spijkerman, Mickey Steijaert, Wilco Versteeg, Bregje van de Weijer

Fotografie: Bert Beelen, Julie de Bruin, Duncan de Fey, Tom Hessels, Erik van 't Hullenaar

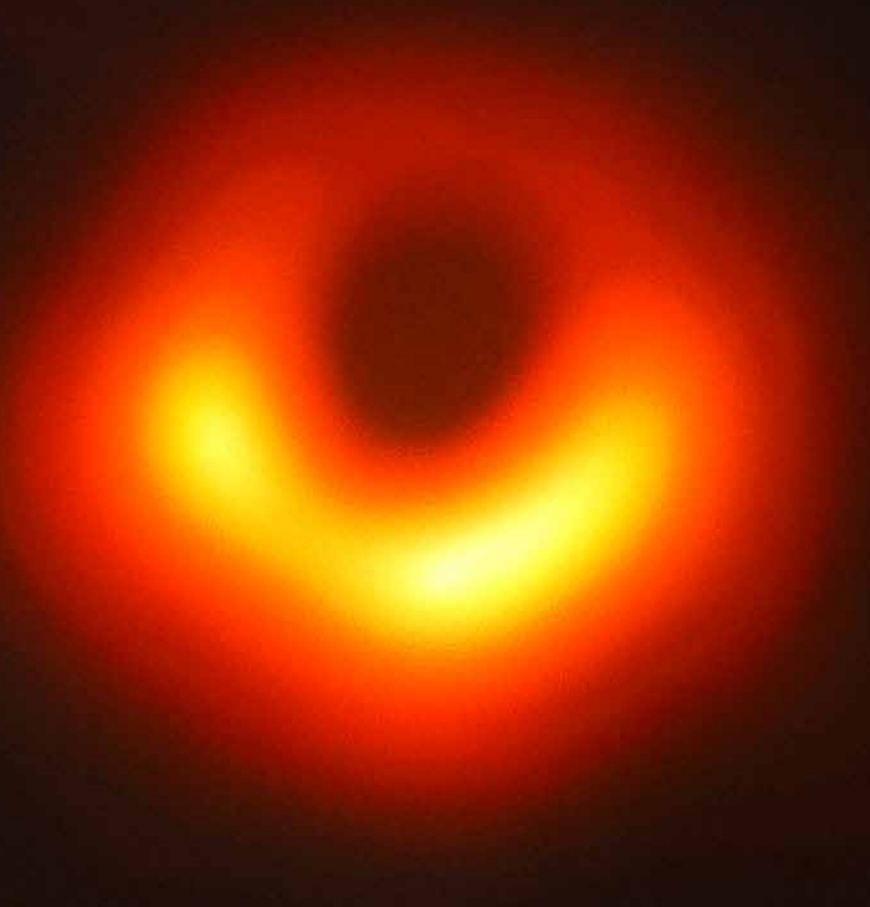
Illustraties: JeRoën Murré

Vormgeving en opmaak: gloedcommunicatie, Nijmegen

Advertenties: Bureau van Vliet
Tel: 023-5714745

zandvoort@bureauvanvliet.com

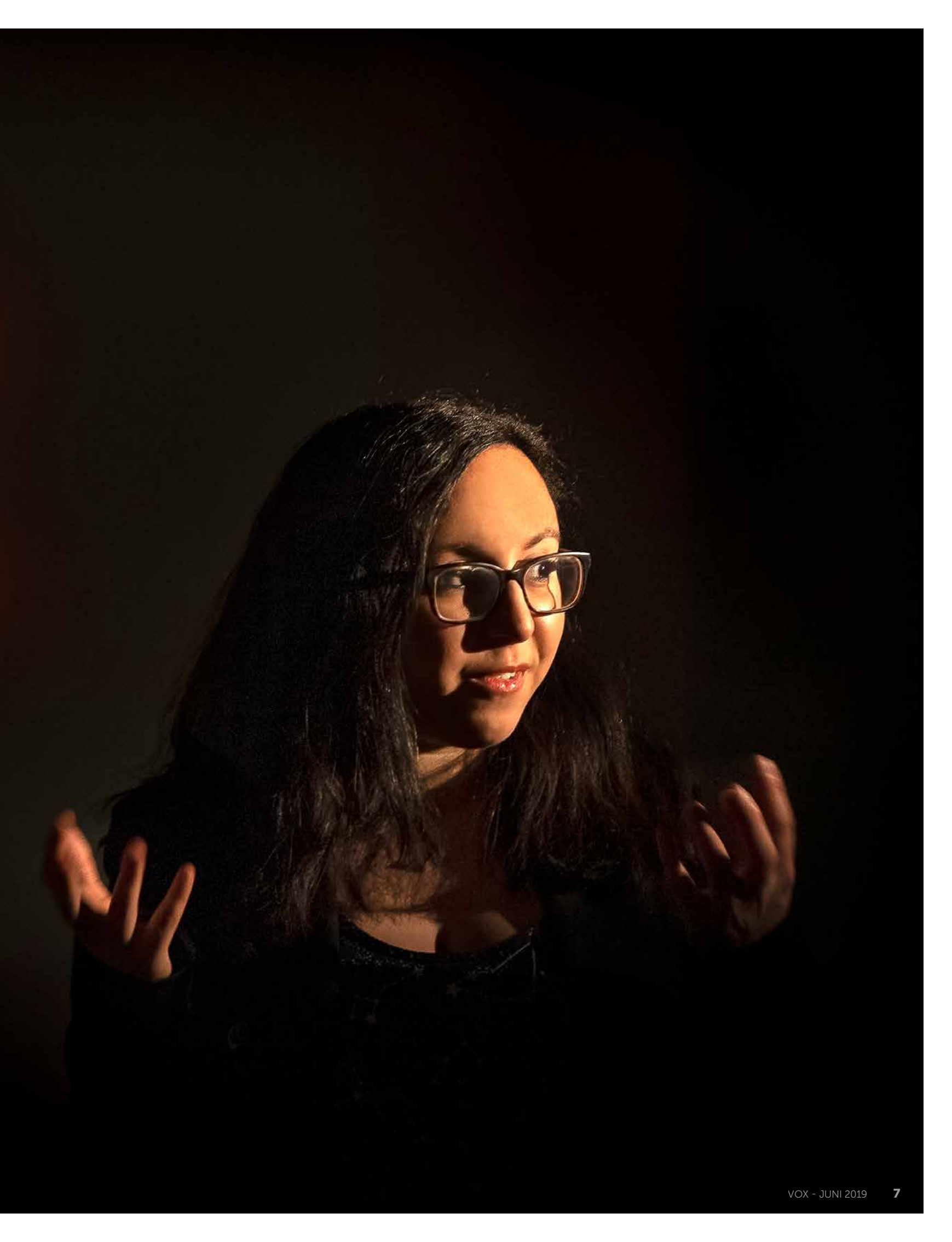
Druk: MediaCenter Rotterdam

DE RIJZENDE STER VAN SARA ISSAOUN

Ze publiceerde in het *Astrophysical Journal*, stond in *The New York Times* en was betrokken bij de grootste astronomische mijlpaal in lichtjaren: de allereerste foto van een zwart gat. En promovendus Sara Issaoun is pas 25 jaar.

Tekst: Mickey Steijaert / Foto's: Julie de Bruin

Sara Issaoun draait haar laptop in het rond. Het Skypebeeld toont haar kantoor in Boston, Massachusetts. Kale, witte muren, saaie kantoormeubels: niets doet vermoeden dat dit een werk-kamer is in het Harvard Center for Astrophysics, onderdeel van misschien wel de meest prestigieuze universiteit ter wereld. Radboud promovendus Issaoun (25) is er een maand op werk-bezoek, zoals al eerder tijdens haar studie. “Het gebouw maakte ooit deel uit van een katholieke school”, zegt ze. “Het is niet zo’n fijn gebouw, erg oud, met veel smalle gangen.”

Het Huygensgebouw is beter?
“Ja, veel mooier, haha.”

Veel academici dromen ervan op een universiteit als Harvard te werken. Kun je beschrijven hoe het is om dat daadwerkelijk te doen?

“Het is niet zo anders als thuis. Wat betreft de faciliteiten en de koffie is het niet geweldig. De mensen die hier werken, dat is wat het bijzonder maakt.”

‘IN MIJN GEBOUW WERKEN NOBELPRIJS- WINNAARS’

Je ontmoet de beroemdste astronomen bij de koffieautomaat?

“Ja. In mijn gebouw werken enkele Nobelprijswinnaars die je in de wandelgangen tegenkomt. Schrijvers van mijn studieboeken, auteurs van beroemde publicaties en sprekers van beroemde lezingen: ze zitten allemaal hier.”

Waar een bezoek aan Harvard voor de gemiddelde academicus een mijlpaal betekent, is het voor Issaoun niet eens zo bijzonder. Haar carrière nam in korte tijd een duizelingwekkende vlucht. Afgelopen januari was ze hoofdauteur van een veelbesproken paper, over de oriëntatie van de aarde ten opzichte van het zwarte gat in het centrum van de Melkweg, Sagittarius A*. En in april haalde ze het wereldnieuws als teamlid van het consortium Event Horizon Telescope (EHT), met de eerste foto van een zwart gat.

Een week na haar bezoek aan Harvard schuift Issaoun aan voor een interview in dat ‘veel mooiere’ Huygensgebouw. We willen weten hoe een 25-jarige zulke indrukwekkende wetenschappelijke wapenfeiten op haar naam krijgt. Hoe klom ze van dromend kind zo snel op tot superster in de sterrenkunde? Issaoun heeft vanuit Arnhem, waar ze bij haar ouders woont, haar telescoop

meegetorst. Een fors apparaat, bijna een meter hoog, dat ze als twaalfjarige van haar vader kreeg. “Een cadeau uit Singapore”, vertelt ze. “Mijn vader dacht meteen aan mij toen hij hem zag staan.”

De telescoop

Sara Issaoun is acht jaar als ze op haar basisschool in Montreal een opdracht krijgt. Maak van karton ons zonnestelsel na, compleet met planeten en de zon. De schoolopdracht over die verre, gekke planeten maakt indruk. Nog dezelfde dag gaat Issaoun met haar moeder naar de plaatselijke bibliotheek. Ze komen thuis met een stapel van vijftien kinderboeken over astronomie en kleine Sara verslindt de boeken vol foto’s van planeten en sterrenniveaus. Vanaf dat moment wil Issaoun astronoom worden.

De telescoop is dan ook een goed gekozen souvenir. De jonge Issaoun neemt hem vaak mee naar het St-Benoît-park, vlakbij huis. Daar tuurt ze urenlang naar verre sterrenstelsels.

Is je werk als astronoom zoals je je dat als kind voorstelde?

“Nee, helemaal niet. Als kind denk je dat astronomen door telescopen turen en foto’s maken van sterren. Maar tijdens je studie leer je dat astronomen kijken met andere lichtsoorten: radio- en infraroodstralen. Die verzamelen we met grote schotels, die het licht omzetten in data. Ik werk vooral met die data en computers, niet met een telescoop.”

Kun je uitleggen wat je precies met die data doet?

“Als we met onze telescopen observeren, slaan we een heleboel data op. Voor de foto van het zwarte gat was dat bijvoorbeeld vijf petabytes aan data – vergelijkbaar met het geheugen van vijfduizend laptops. Die data bestaan voor het overgrote gedeelte uit ruis. Vervolgens maken we modellen voor alle factoren die die ruis kunnen veroorzaken, zoals verstoringen door de telescoop zelf, of de weersituatie boven de telescoop. Die verwijderen we, en wat overblijft is het signaal waar je naar op zoek bent.”

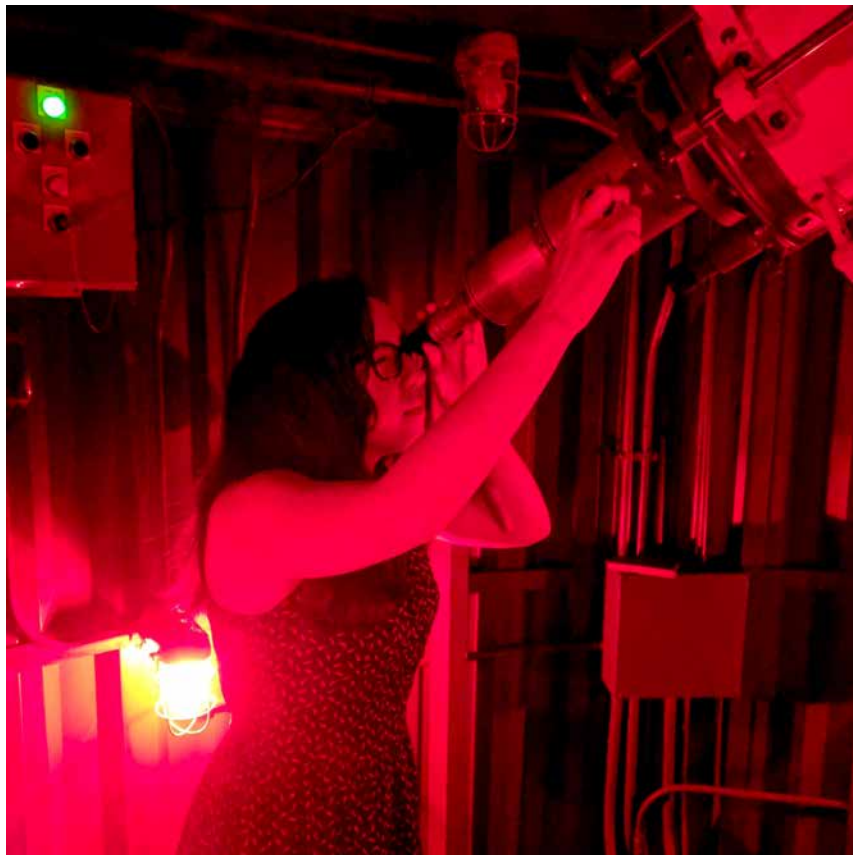
Voelde je geen teleurstelling toen het werk heel anders bleek dan je vroeger dacht?

“Nee, nooit! Ik heb nooit getwijfeld. Stel je voor: we kijken naar objecten en gebeurtenissen die zo ver weg zijn dat je ze niet met je eigen ogen kunt zien, en proberen te begrijpen wat ze over onze wereld zeggen. Dat gegeven heeft me altijd geïnspireerd.”

Je kunt heel gemakkelijk uitleggen waarom je een passie hebt voor astronomie. Is dat iets waar je vaak over nadenkt?

Issaoun schiet in de lach. “Het is me zó vaak gevraagd. Vooral door mijn ouders. Die vroegen: hoe kun je nog zo gehecht zijn aan een onderwerp dat je op je achtste hebt gekozen? Ondanks dat ze me altijd hebben gesteund, vinden ze het heel gek dat ik nooit van gedachten ben veranderd. Dat vinden heel veel mensen gek, trouwens.

Sara Issaoun op Harvard
bij een van de telescopen die
op publieksdagen dienst doen

Live-uitzending waarin de France
nieuwszender France24 Sara Issaoun
interviewt bij de bekendmaking van
de eerste foto van een zwart gat

'IK DOE NOG STEEDS WAAR IK OP MIJN ACHTSTE VOOR KOOS'

Ik koos ergens voor op mijn achtste en op mijn 25ste doe ik nog steeds precies dat."

De mail

Heino Falcke is een drukbezet man. Hij is hoogleraar, bedenker van EHT, en een uithangbord voor de afdeling sterrenkunde van de Radboud Universiteit. Kortom: er zijn veel mensen die iets willen van de hoogleraar.

Dat weet Issaoun gelukkig niet als ze in de ochtend van 3 januari 2014, in de kerstvakantie, op 'verzenden' drukt. 'Ik ben deze zomer voor drie maanden in Nederland', schrijft ze in haar mail aan Falcke. 'Ik wil een deel van mijn vakantie als vrijwilliger meewerken aan natuurkundig onderzoek.'

Issaouns ouders zijn op haar veertiende voor werk naar Arnhem verhuisd. Issaoun gaat mee, maar begint enkele jaren later een studie in Canada. De zomermaanden in Nederland wil ze graag nuttig besteden. "Het kwam erop neer dat ik mailadressen van sterrenkundigen in Nederland opzocht en vroeg of ze toevallig een project voor me hadden", zegt Issaoun. Je zomer opofferen voor vrijwilligerswerk in het onderzoek mag in Noord-Amerika misschien gebruikelijk zijn, in Nederland ligt dat anders. Het zou een reden kunnen zijn waarom Falcke zo snel reageert. Exact acht minuten later ploft het antwoord in Issaouns mailbox. 'Klinkt interessant', schrijft Falcke. Of ze een cv klaar heeft liggen dat ze op kan sturen?

Issaoun valt met haar neus in de boter. Falcke heeft op dat moment net de voorbereiding rond van een groot, wereldwijd samenwerkingsproject. Het doel - het vastleggen van de waarnemingshorizon van een zwart gat - is volgens velen onmogelijk. Het te fotograferen zwarte gat, M87, staat namelijk 53,5 miljoen lichtjaar (zo'n 500 triljoen kilometer) bij ons vandaan. Dat is alsof je de breedte van een wenkbrauw fotografeert van iemand die veertig kilometer verderop staat.

Maar Falcke weet raad, en daarbij kan hij de hulp van een enthousiaste student met een stevige achtergrond in de fysica wel gebruiken. In de zomer van 2014 gaat Issaoun als vrijwilliger aan de slag bij EHT, een gigantisch project dat acht telescopen van Europa tot Zuid-Amerika en Antarctica tegelijkertijd inzet om M87 in beeld te krijgen. Het bevalt haar zo goed dat ze besluit haar master en later haar promotietraject in Nijmegen bij Falcke te doen. Issaouns carrière als astronoom is gelanceerd.

De foto

April 2019. De lichten in de perszaal van de Europese Commissie gaan uit. Dit is het moment waarop iedereen gewacht heeft, waarvoor de internationale pers zich hier verzameld heeft. “Ik geloofde nooit dat dit zwarte gat zo groot was als mensen beweerden”, zegt Heino Falcke in de microfoon. “*Until we saw ... that!*” Daar is hij dan. De allereerste foto van een zwart gat verschijnt op het scherm. De zaal applaudisseert.

Ook Sara Issaoun klapt. Samen met haar team verlaat ze de persconferentie, om meteen op een muur van journalisten te stuiten. De verzoeken voor live interviews stromen binnen. Zelf ‘doet’ Sara het journaal van de internationale Franse zender France 24 – Frans is haar moedertaal. Op Twitter is #EHTblackhole intussen trending topic, wereldwijd. In totaal zien naar schatting 4,5 miljard mensen de foto van het zwarte gat in de media voorbijkomen.

Hadden jullie dat verwacht?

“We hadden verwacht dat sommige mensen geïnteresseerd zouden zijn: de wetenschappelijke gemeenschap, amateursterrenkundigen. Maar we hadden niet verwacht dat het zo groot zou worden onder het algemene publiek.”

‘DAT ZWARTE GAT IS ZO KRANKZINNIG’

Kun je dat verklaren?

“Het plaatje is een tastbaar resultaat. Er zitten een heleboel cijfers en grafieken achter zo’n foto, maar door dat plaatje gaan mensen denken en dromen. Het maakt ons onderzoek visueel toegankelijk. Daarbij is het idee van zo’n zwart gat als het einde van de wereld ook heel sterk. Heino noemt het altijd ‘de poort naar de hel’. Het laat mensen nadenken over eindigheid, sterfelijkheid, extreme omstandigheden. Dat zwarte gat is zo krankzinnig. En nu kijken we naar de grenzen ervan. Dat is een behoorlijk bizarre gedachte.”

De onthulling van de foto bracht Issaoun haar grootste podium tot dan toe: ze werd geïnterviewd door *The New York Times*. Maar de aanleiding voor dat artikel was allesbehalve prettig.

Vlak na de persconferentie in Brussel gaat op social media een foto rond van Katie Bouman, computerweten-

ZOMERTIP VAN SARA ISSAOUN

“**Montreal heeft een heleboel zomerfestivals: het Just For Laughs comedyfestival, het International Jazz Festival en het Osheaga muziekfestival. Er is ook een cool graffiti-festival, Mural. Qua eten moet je de specialiteit van de regio proberen: poutine, een mix van friet, jus en kaas. En natuurlijk de typisch Montrealse bagels. Wist je dat de eigenaar van de beroemde Fairmount bagelbakkerij de tante is van NASA-astronaut Greg Chamitoff? In 2008 nam hij een zak bagels uit Montreal mee op zijn reis naar het internationale ruimte-station ISS.**”

schapper aan de California Institute of Technology en teamlid van EHT. Waarom hoor je de naam van Bouman nergens in de media, terwijl ze zo’n belangrijke rol heeft gespeeld, vraagt de twittercommune zich af. De – mannelijke – projectleiders wordt verweten goede sier te maken met Boumans werk.

Issaouns opgewekte toon maakt plaats voor een serieuzere wanneer de kwestie Bouman ter sprake komt. “Het heeft ons behoorlijk geschaad.”

Waarom?

“Na de onthulling van de foto wilden we als grootschalig samenwerkingsverband naar buiten treden. EHT bestaat uit meer dan tweehonderd wetenschappers, afkomstig uit achttien landen. We wilden de collaboratieve aard van het project benadrukken. Wat we niet voorzagen, was dat Katies persoonlijke verhaal voor de troepen uit zou snellen. Op een gegeven moment wilden media alleen nog maar met Katie praten. Alle leden van het project, ook de jongere, was media-aandacht beloofd. Nu focuste alles zich op één persoon.”

Hoe kwam het dat jij wel in The New York Times terecht kwam?

“De onlinereacties werden langzaam maar zeker feller. Het ging over antifeminisme, seksisme, over hoe Katies wetenschappelijke werk zou zijn gestolen. De oudere, mannelijke leiders van het project voelden dat ze niet in de positie waren om te reageren. Wat mij betreft: als jonge vrouw verwachtte ik dat de negatieve reacties bij mij minder sterk zouden zijn. Toen *The New York Times* belde voor een reactie op een genuanceerd stuk, was dat het juiste moment om me uit te spreken.”

Voelt het niet gek om nu zelf geïnterviewd te worden over jouw persoonlijke bijdrage?

“Velen van ons zijn geïnterviewd over hun bijdrage. Het is belangrijk om die individuele verhalen te horen, maar we moeten wel bij de feiten blijven. Mijn bijdrage is een klein deel in het grote verhaal.”

Terug naar Boston, 2019. Issaouns dagen als promovendus zijn voornamelijk gevuld met vergaderen, vaak met collega’s in alle uithoeken van de wereld. Doordat ze een maand lang fysiek aanwezig is bij haar Amerikaanse collega’s, kunnen ze samen snel stappen maken in de ontwikkeling van een nieuw project.

Wat een haast. Zijn jullie niet aan vakantie toe na die wereldprimeur?

“De afgelopen vier of vijf maanden zijn we druk geweest met het schrijven van publicaties rond de foto. Dat zijn

we nu allemaal helemaal zat. Er zijn nog zo veel andere data beschikbaar uit de observatierondes, iedereen is heel enthousiast om daarmee aan de slag te gaan. Dit is de spannendste periode: dingen uitproberen, kijken hoe de data zich gedragen, wat we ervan kunnen leren.”

Heb je een doel? Een wetenschappelijke ontdekking die de kroon op je carrière zou zijn?

“Ik denk dat de foto van het zwarte gat zo’n ontdekking is. De volgende grote stap is het maken van een film. Sagittarius A*, het zwarte gat in het centrum van de Melkweg, beweegt veel sneller in onze sterrenhemel dan M87. Een foto maken van ‘Sgr A*’ is alsof je een rennende kleuter fotografeert: zo’n foto is bewogen en onscherp. Dus we moeten technieken ontwikkelen om een film te maken.”

Voelt het niet alsof je je levensdoel al hebt behaald?

“Ik krijg die vraag soms ook van oudere collega’s uit het project, voor wie de foto hun levenswerk was. Ben ik niet bang dat ik te vroeg gepiekt heb?” Issaoun valt even stil. “Nou, ik heb hierover nagedacht. EHT had deze foto tien

‘FENOMENEN DIE EEN EEUW GELEDEN NOG **ONBEKEND** WAREN, KUNNEN WE NU OBSERVEREN’

jaar geleden nooit kunnen maken, met de mogelijkheden van toen. Dus wie weet welk experiment over tien jaar om de hoek komt kijken, toch? Er liggen zo veel ideeën te wachten tot de technologie ze heeft ingehaald. Fenomenen die honderd jaar geleden nog onbekend waren, kunnen we nu observeren. Wie weet waar we over tien of twintig jaar staan.” Ze schiet weer in de lach. “Ik probeer er vooral niet over na te denken dat dit project waarschijnlijk het beste was wat ik ooit zal doen.” ★

'IK HEB GEPROEFD AAN DE VRIJHEID'

Samuel Vermeulen, advocaat van beroep, groeide op in een commune. Als student werd hij lid van het Nijmeegse dispuut T.H.O.R.

Zo heel anders is dat niet, vindt hij.

'Samen eten, samen op vakantie gaan.'

Hij schreef een boek over zijn turbulente jeugd en zijn studententijd in Nijmegen.

Tekst: Annemarie Haverkamp / Foto's: Erik van 't Hullenaar

Samuel Vermeulen in zijn
oude studentenhuis in Nijmegen

D

Dit is de allereerste herinnering van advocaat Samuel Vermeulen (33): als vierjarig jongetje zit hij op de schouders van zijn vader terwijl het lichaam van Bhagwan op een lijkbaar door de massa wordt gedragen. Bhagwan, een Indiase goeroe (later Osho genaamd) ligt onder een

deken van rozen en draagt een met parels ingelegde muts. Met kleren en al gaat het lijk op de brandstapel. Mensen dansen in witte gewaden. Er klinkt gezang en gehuil.

Vermeulen is geboren in een commune in Beuningen, vlakbij Nijmegen. Elk jaar brengen zijn ouders de winter door in het Indiase Poona. Samen met andere Bhagwanvolgelingen verblijven ze in een minimaatschappij (ashram) waar vrije liefde en meditatie onmisbare ingrediënten zijn. Ze wonen, werken en koken samen.

In Nederland leven zijn ouders gescheiden van elkaar in wisselende communes. Zijn vader heeft geneeskunde gestudeerd en is huisarts. Vermeulen woont bij zijn moeder, totdat zij na de dood van Bhagwan in een psychose raakt en wordt opgenomen in een inrichting. De jongen gaat met zijn vader mee naar Amsterdam, maar papa is vooral druk met zichzelf en zijn nieuwe vriendin – een aan alcohol en heroïne verslaafde ex-prostituee. Tijdens een rit naar Hongarije wordt het stel aangehouden wegens drugssmokkel. De kleine Samuel, die ook in de auto zit, vindt tijdelijk onderdak bij zijn oma in Valkenswaard. Vader verdwijnt achter de tralies, niet veel later werpen Vermeulens oom en tante in Enschede zich op als

pleeggezin. Daar arriveert hij als zesjarige met rotte tandjes, te kleine schoenen en een zwaar verlatings-trauma. “Mijn ouders hadden nooit kinderen moeten krijgen”, zei Vermeulen onlangs in een interview in het *Algemeen Dagblad*.

Zijn pleegouders hebben het zwaar te verduren met de verveelde en recalcitrante Vermeulen, maar hij haalt op zijn sloffen het vwo. Hij verhuist naar Nijmegen om rechten en bedrijfswetenschappen te gaan studeren. In de Waalstad wordt hij lid van dispuut T.H.O.R. De tegenstelling kan niet groter zijn, zou je zeggen. Bhagwan versus dispuut. Hij moet erom lachen. “Ik wist helemaal niet wat een dispuut was, joh.”

Prins

Vandaag, op een regenachtige donderdag in mei, staan we voor zijn oude studentenhuis aan de Bijleveldsingel. Samuel Vermeulen – hij woont al jaren in Amsterdam – is inmiddels gewend aan het geven van interviews. Afgelopen voorjaar verscheen de autobiografie over zijn bizarre jeugd. De titel verwijst naar de naam die hij kreeg van Bhagwan zelf: Swami Prem. Ofwel, *Prins van Liefde*. Het boek, waarin zijn studententijd in Nijmegen een rol speelt, is het sluitstuk van een intensieve therapie die drie jaar van zijn leven in beslag nam. De succesvolle advocaat bleek meer beschadigd dan hij zelf in de gaten had.

Eerst maar eens over dat dispuut. Hoe kwam hij daar nou bij? “Heel simpel”, zegt hij. “Ik reageerde op een kamer op Kamernet. Pas op de kijkavond vertelden de jongens dat de nieuwe huisgenoot lid moest worden van hun dispuut. Zelfs van het woord had ik nog nooit gehoord. Ze zeiden dat ze veel activiteiten deden samen. Dat leek me wel gezellig.”

Het gevangenisshuwelijk van vader Jaap met vriendin Tina, 1992

Samuel met zijn moeder voor de poort van de ashram, 1987

Schoolfoto met rotte tandjes, 1991

Diploma-uitreiking Cambridge, 2010

'VOOR HET EERST
IN MIJN LEVEN
BEN IK **TEVREDEN**
MET MEZELF'

FOTO: HARRY VARMA/HOLLANDESE HOOGTE

Samuel
in India, 2018

Vermeulen zet zijn ov-fiets op slot. Een student opent de deur. “Hé Samuel. Biertje?” Het is drie uur ’s middags. Nee bedankt. Met korte passen loopt hij de trap van zijn oude huis op. Sportsokken op de gang, dispuutsdassen aan de deuren. Binnen is weinig veranderd. Samuel vertelt dat hij zich al gauw thuis voelde bij T.H.O.R. “Een commune en een dispuut zijn eigenlijk best wel hetzelfde. Het is een groep individuen die een gezamenlijke deler creëert en op basis daarvan een gemeenschap opzet. Samen sporten, samen eten, samen op vakantie gaan. Het kwam me bekend voor allemaal.” Hij is net terug van een weekje fietsen met vrienden in Italië, vier van de acht waren dispuutgenoten.

In de portretgalerij op de gang hangt nog een zwart-witfoto van hemzelf. “Dit was in mijn eerste jaar denk ik. Ik zie het aan mijn haar, dat begon al lang te worden.” Toen hij bij zijn pleegouders woonde, droeg hij

het kort. Ze waren streng voor hem. Maar goed ook, denkt hij hardop, anders was hij helemaal losgeslagen.

De Samuel Vermeulen die we nu zien, is een totaal andere dan de Samuel Vermeulen die vijftien jaar geleden in Nijmegen studeerde, zegt hij. Rechten was hem op het lijf geschreven. Hij was een man van de ratio. En ja, dat was een allergische reactie op het hoge zweverigheidsgehalte van zijn ouders. Onder Bhagwan-volgingen werd veel geknuffeld en gemediteerd. “Gevoelens en spiritualiteit vond ik onzin”, zegt hij. Lange tijd hield hij de schijn op dat hij prima zonder kon.

Terwijl hij de deur van de badkamer opentrekt (haren in het putje), vertelt hij dat het dispuutshuis in zijn tijd door Vox werd uitgeroepen tot smerigste studentenhuus van Nijmegen. “Haha, we wonnen er nog een gratis schoonmaakbeurt mee. Werd het hier professioneel gereinigd.”

In zijn boek staan details over zijn studentenleven die een stuk meer indruk maken. Hoe hij samen met een dispuutsgeenoot een busje jatte om na een feest in Mill terug naar Nijmegen te rijden. De sleutels zaten er gewoon in, het plan was de auto om de hoek bij het dispuutshuis te parkeren en dan anoniem de politie te tippen. Dat mislukte. Op de St. Annastraat werd het stel klemgereden door agenten. Met getrokken pistolen kwamen de politiemannen hun wagens uit om de studenten in te rekenen. Vermeulen kreeg een werkstraf.

“Ik moest tweeënhalve dag schoffelen op een industrieterrein.” Hij gniffelt. Nog nooit in zijn leven had hij geschoffeld. En kom, ze waren wel eerstejaarsstudenten,

'GEOVOELEN EN SPIRITUALITEIT VOND IK ONZIN'

hè? Maar dan, serieus: “Ik heb er wel wat van geleerd, ik heb nooit meer zoiets gedaan. Bij een dispuut of een corporale vereniging word je een beetje aangeleerd dat je alles kunt doen en laten wat je wilt. Zo van ‘niemand kan ons iets maken want wij zijn studenten’. Door die werkstraf heb ik me gerealiseerd dat dat niet op ging.”

In *Prins van Liefde* beschrijft hij hoe hij als nachtopportier van hotel Belvoir dure whisky wegtikte met dispuutsvrienden. En telefoongrapen uithaalde waarmee hij onschuldige mensen de stuipen op het lijf joeg (“dag mevrouw die en die, ik wil u graag verwittigen van het feit dat uw huis executoriaal zal worden verkocht”).

Hij noemt zichzelf ongeremd. Toen in 2014 zijn vader overleed en Vermeulen een doos met dagboeken vond, kwam hij erachter dat die onrust in zijn genen zit. “Ik schrok. Ik begon te lezen en zag een kopie van mezelf. Mijn vader was tot zijn dertigste ook intelligent en succesvol. Daarna ontspoorde hij.”

Vermeulen las hoe eenzaam zijn vader zich voelde, hoe hij vroeger was verwaarloosd en hoe hij hunkerde naar liefde. Het was alsof hij over zichzelf las. Nadat zijn vader uit de gevangenis was vrijgekomen, had hij zich verloren in heroïne – hij vroeg de achtjarige Samuel eens de aansteker onder het zilverpapiertje te houden met de woorden ‘zo, nu weet je ook wat chinezen is’. Drank en psychoses richtten hem verder te gronde. Vermeulen was dertig en keek in de spiegel. Van buiten leek hij te glanzen, maar hoe rafelig was zijn eigen binnenste?

Robot

In het tweede jaar van zijn studie was Vermeulen samen met een vriend een callcenter begonnen in Nijmegen. De studie bood hem weinig uitdaging en hij zocht iets

ZOMERTIP VAN SAMUEL VERMEULEN

“**Landjuweel** (8-11 augustus). Het jaarlijkse festival van Ruigoord, een kunstenaarskolonie net buiten Amsterdam. Vier dagen muziek, theater, spiritualiteit, kunst en dans. Echt iets anders dan een doorsnee muziekfestival. Verstokte hippies en families met kinderen staan er lekker door elkaar heen te raven.”

nieuws. Ze hadden zo'n dertig studenten in dienst en verdienden goudgeld. Vermeulen droeg maatkakken van 1500 euro. Succes werd een drijfveer, hij was gevoelig voor applaus (“dat verwarde ik met liefde”). Toen hij oprechte honger kreeg naar academische kennis, verkocht hij zijn aandelen om serieus te gaan studeren. “Ik ben ongeveer alles gaan doen wat de universiteit te bieden had”, vertelt hij. Denk aan United Netherlands, het Honours Programma en nog een master geschiedenis. Samuel ontwikkelde een soort prestatieverslaving. Hij wilde overal de beste zijn. Nadat hij cum laude zijn rechtendiploma had gehaald, studeerde hij door aan het prestigieuze Cambridge. Daarna liep hij stages bij Buitenlandse Zaken en het Joegoslaviëtribunaal om uiteindelijk terecht te komen op de Amsterdamse Zuidas. Hij kreeg een baan bij het grootste advocatenkantoor van het land, De Brauw, Blackstone en Westbroek. Werkweken van zeventig uur waren heel normaal, een pilletje slikken in het weekend hoorde erbij in Amsterdam. “Ik was een robot.”

Toen zijn vader overleed en Vermeulen diens memoires las, kwamen de herinneringen uit zijn jeugd keihard binnen. Hij voelde zich wankel en ging in therapie. “Samen met mijn psycholoog heb ik besloten een boek te schrijven. Alle dagboeken en brieven van mijn vader heb ik laten uittypen en ik nam een sabbatical bij het advocatenkantoor.”

India

Vermeulen besloot in 2017 terug te gaan naar Poona, India. Wat zochten zijn ouders daar? Hoe was het leven in de ashram geweest? Bij aankomst moest hij direct een rode jurk aan, dat voelde onwennig. Hij had zich aangemeld voor een Osho-cursus. “Ik dacht aan iets met een powerpoint. De eerste dag kwam ik 's ochtends een zaaltje binnen. Het was een lege ruimte met kussens op de grond. Ik vroeg aan de cursusleider ‘wat moet ik doen?’ Hij zette muziek aan en zei ‘ga maar dansen’. Ik keek 'm aan. ‘Het is negen uur 's ochtends *dude*, ik ben broodnuchter. Wat denk je zelf?’”

Toch deed hij het, zo onopvallend mogelijk in een hoekje. De cursusleider pakte zijn handen en legde die in de handen van een onbekende vrouw, terwijl hij haar recht in de ogen moest blijven kijken. Ongemakkelijk danste hij samen met haar. Maar dit was goed, voelde hij, al wist hij nog niet precies waarom. In de commune kwamen de eerste tranen. Robot Samuel viel langzaam uit elkaar.

Hij ging nog eens naar India voor een tantracursus. Gaf zich over aan de spiritualiteit die hij altijd belachelijk had gevonden. “De sanniyasins (Bhagwan-volgers, AH) waar mijn ouders in Nederland mee omgingen, waren werklozen en types die nauwelijks voor zichzelf konden zorgen. Ik dacht dat alle spirituele mensen zo waren. Dat beeld bleek helemaal niet te kloppen. In de ashram trof ik geslaagde psychologen, architecten en advocaten. Ze hadden allemaal hun leven goed op orde.”

En nu? Nu voelt Samuel Vermeulen zich beter dan ooit. Dankzij de therapie, dankzij zijn boek, dankzij India.

RAADSMAN IN DE ZAAK T.H.O.R.

Samuel Vermeulen treedt momenteel op als advocaat bij de dreigende huisuitzetting van de huidige bewoners van het dispuutshuis. De gemeente Nijmegen heeft een vergunning geweigerd die vereist is om kamerverhuur aan de Bijleveldsingel 80 te legaliseren. Volgens ambtenaren heeft de huisbaas van T.H.O.R. zijn papieren niet in orde en is een studenten-huis op die plek niet wenselijk in verband met overlast. Vermeulen vecht dat aan en stelt dat de vergunning gewoon verleend had moeten worden en eigenlijk zelfs helemaal niet nodig is. Op 4 juni diende een hoorzitting. De beslissing volgt op 5 juli. Daarna kan de huisbaas nog naar de rechter. Als de zaak wordt verloren, moeten de studenten het dispuutshuis verlaten.

Zijn hunkering naar succes is verdwenen. “Voor het eerst in mijn leven ben ik tevreden met mezelf. Ik kan alleen zijn zonder dat de muren op me af komen. Vroeger had ik geen empathie, weet ik nu. Ik had mensen nodig om een gat in mezelf op te vullen en had daardoor nooit volle aandacht voor hen. De schoonheid van personen of dingen ging langs me heen.”

Toen zijn boek eenmaal was verschenen, gaf hij zijn baan op bij De Brauw. Hij wilde niet langer werken aan miljoenezaken voor multinationals waarbij alle contact liep via de mail. Hij begon voor zichzelf. “Als advocaat doe ik alleen nog maar kleinere zaken die ik leuk vind, een paar dagen in de week.” Deze zomer treedt de reünist op als raadsman van T.H.O.R. De huidige bewoners van het dispuutshuis moeten van de gemeente hun huis uit, hij probeert namens de eigenaar de uitzetting te voorkomen (zie kader).

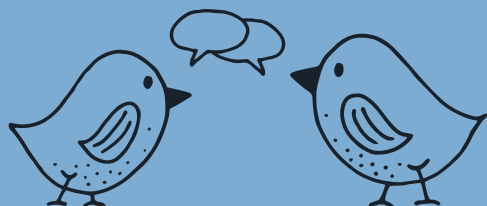
In Amsterdam is hij daarnaast actief als vastgoed-ontwikkelaar. Verder besteedt hij zijn tijd aan tennis, wielrennen, naar het theater gaan en meditatie. Zijn oude leven wil hij nooit meer terug. “Ik heb geproefd aan de vrijheid. Mijn leven is zo veel breder geworden.” Zelf-ontwikkeling heeft een prominente plek gekregen in zijn

'IK VERHEERLIJK HET DISPUUTSLEVEN NIET'

bestaan, zoals dat ook bij zijn ouders het geval was. Of hij hen iets kwalijk neemt? “Ik vind het nog steeds heel moeilijk om boos op ze te worden.” Ze zochten, maar vonden niet wat ze nodig hadden. Zijn moeder zit nog altijd in een psychiatrische kliniek.

Na de rondleiding door zijn oude studentenhuus, trekt Vermeulen de deur achter zich dicht. Het dispuut is hij dankbaar omdat hij er vrienden voor het leven trof. De Nijmeegse jaren hebben hem gevormd. “Maar”, zegt hij, “ik verheerlijk het dispuutsleven niet, zoals ik sommige oud-collega's wel eens heb horen doen.” Met rauwe ontgroeningspraktijken – “ouderejaars die opeens tegen je beginnen te schreeuwen” – heeft hij nog altijd grote moeite. *

| bio | **Samuel Vermeulen** | geboren in | Nijmegen, 1985 | opleiding | rechten, master Politiek en Parlement (Nijmegen), master Internationaal recht (Cambridge)

NIJMEGEN VS. LEIDEN:

WAAROM EEN RECTOR (NIET) MOET TWITTEREN

Op het eerste gezicht lijken rectoren Carel Stolker (Leiden) en Han van Krieken (Nijmegen) tegenpolen. Stolker presenteert zichzelf als voorvechter van het vrije woord en is zelf ook niet vies van een beetje opinie maken. Zijn Nijmeegse collega Van Krieken is voorzichtiger. Wat zijn hun overwegingen? En waar vinden ze elkaar? Een dubbelgesprek.

Tekst: Ken Lambeets en Mathijs Noij / Foto's: Bert Beelen

In het Utrechtse Academiegebouw, in de schaduw van de Dom, hebben Carel Stolker en Han van Krieken er net een rectorencollege van drieën-half uur op zitten. Vier keer per jaar wisselen de rectoren van Nederlandse universiteiten van gedachten – vanavond onder andere over de positie van buiten-promovendi. Door het jaar heen houden ze elkaar op de hoogte in de gezamenlijke appgroep.

Carel Stolker (1954), rector van de Universiteit Leiden, is een “katholieke jongen” die zijn lidmaatschap van het CDA nooit onder stoelen of banken heeft gestoken. De hoogleraar Privaatrecht staat bekend als een voorvechter van de vrije meningsuiting. Ook voor zichzelf hanteert hij die vrijheid: op Twitter reageert hij soms sneller dan zijn schaduw, ook als het preciaire onderwerpen betreft – denk aan de uitspraak van de voormalige Leidse promovendus Thierry Baudet, over de ondermijnende rol die universiteiten zouden spelen in onze samenleving.

Ook dat andere boegbeeld van Forum voor Democratie, Eerste Kamerlid Paul Cliteur, is gelieerd aan de Leidse universiteit, als hoogleraar Toen sommige medewerkers aan de Universiteit Groningen vonden dat hij niet mocht komen spreken aan hun instelling, tweette Stolker: ‘Vrijheid van spreken is de belangrijkste pijler van de academie.’

De twee jaar jongere Nijmeegse rector Han van Krieken (1956) is niet onbekend met de Leidse universiteit. “Het is mijn alma mater. Ik studeerde er geneeskunde.”

Toch lijkt Van Krieken in veel opzichten Stolkers tegenpool. Naar zijn politieke voorkeur is het gissen, van de sociale media blijft de patholoog zo veel mogelijk weg. “Wie te hard roept, kan ook weerstand krijgen”, zei hij daarover eerder tegen Vox. Het Nijmeegse college van bestuur reageerde pas op de uitspraken van Thierry Baudet nadat twaalf Nijmeegse wetenschappers daartoe hadden opgeroepen.

Als rectoren wordt soms van Stolker en Van Krieken verwacht dat ze zich in het publieke debat mengen. Omdat de actualiteit hen daartoe dwingt, of omdat ze daartoe worden opgeroepen door hun wetenschappers.

Tegelijkertijd moeten rectoren erop toezien dat het debat op hun eigen universiteit op een goede manier wordt gevoerd. Wie krijgt wel een podium op de universiteit, en wie niet?

Vox: Meneer Stolker, u vertelde eerder in Elsevier dat Viktor Orbán in principe welkom is om te spreken op uw universiteit.

Carel Stolker (CS): “Niet eens in principe. Laten we wel wezen: hij is een leider van een EU-land, premier Mark Rutte zit met hem aan tafel. Ik ben het totaal niet met de man eens, en wat-ie doet met universiteiten vind ik heel verkeerd (de Centraal Europese Universiteit in Boedapest moet op basis van politieke motieven sluiten, red.)”

Han van Krieken (HvK): “Over Orbán hoeft ook ik niet na te denken, hij is zeker welkom. Voor mij ligt de grens bij oproepen tot geweld. Neem die Amerikaanse prediker die vindt dat het vermoorden van homoseksuelen goed nieuws is (Steven Anderson, red.). Gelukkig verbood de regering hem al om naar Nederland te komen.”

'WIE KRIJGT EEN PODIUM OP DE UNIVERSITEIT EN WIE NIET?'

CS: “In Leiden is iedereen welkom op drie voorwaarden. Een: er moet een open debat mogelijk zijn waarin serieuze vragen worden gesteld – we doen niet aan een *speakers' corner*, met sprekers die alleen maar zenden zonder in debat te gaan. Ten tweede: wat uitgesproken wordt, mag niet in strijd zijn met de wet. Iemand die zegt dat homo's verbrand moeten worden, is dus niet welkom. Ten derde willen we dat de fysieke veiligheid is gegarandeerd. Eigenlijk kunnen we daar altijd aan voldoen, door genoeg stevige mannen en vrouwen in te huren.”

Vox: Het Nijmeegse college van bestuur gaf, voor uw tijd meneer Van Krieken, een dringend advies aan de vereniging van honoursstudenten om Diederik Stapel geen podium te gunnen. Meneer Stolker, had u dat ook gedaan?

CS: “Nee. Ik vind het fascinerend hoe iemand als Stapel in elkaar zit. Maar als rector zou ik willen weten wat de context van die uitnodiging is. Betreft het een interview? Studenten

zijn in dat opzicht fantastisch: ze zijn heel open en stellen gemakkelijk vragen. Ik zou geen nee zeggen, maar de kwaliteit van het debat moet wel goed zijn.”

Vox: En u, meneer Van Krieken?

HvK: “Vind ik een lastige. Ik heb Gerard Meijer (toenmalig collegevoorzitter in Nijmegen, red.) gevraagd waarom hij de honoursstudenten benaderd had. Dat was onder meer omdat Stapel een podium zou krijgen zonder een serieuze debat-leider. Meijer heeft gezegd: denk heel goed na als je deze man een podium wilt geven, maar hij heeft het niet verboden. Ik zou wellicht hetzelfde doen. Overigens heeft De Vrije Student Stapel nog diezelfde avond op de campus uitgenodigd, dus hij kwam alsnog.”

CS: “Wat je ook doet, als rector zal je altijd een keer de plank misslaan. Natuurlijk moeten we oppassen dat de universiteit geen spreekbuis wordt voor bepaalde politieke groeperingen, maar ik zou het erger vinden als een *bestuurder* bepaalt wie welkom is. De schade daarvan is veel groter dan wanneer iemand als Jordan Peterson (een Canadese psycholoog die strijd voert tegen o.a. politieke gelijkheid, identiteitspolitiek en genderexpressie, red.) komt spreken aan je universiteit.”

HvK: “Kort geleden zou Paul Cliteur aan de Universiteit Groningen gaan spreken, maar medewerkers vonden dat hij niet welkom was. Ik was heel blij dat rector Elmer Sterken toen zei: geen sprake van.”

CS: “Paul Cliteur geeft bij ons elke dag les, haha!”

HvK: “Ik vond het heel opmerkelijk dat Groningse wetenschappers deze uitspraken deden. Dat zou in Nijmegen ook kunnen gebeuren, maar de uitnodiging intrekken vanwege dergelijke ophef? Daar zou ik voor gaan liggen.”

Een tijdje geleden had klimaatwetenschapper Heleen de Coninck de directeur duurzaamheid van Shell uitgenodigd voor een lezing. Studenten wilden de lezing onderbreken door een gigantische opblaaspijpleiding naar binnen te dragen. Heleen zei: maak even je statement, breng dat ding naar buiten en ga in gesprek. Dat vind ik prima.”

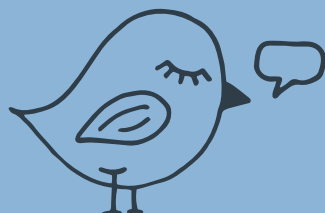
CS: “Túúrlijk. Zo'n actie is alleen voor de foto. Toch zijn het trouwens vaak eerder docenten die iemand willen verbieden te spreken dan studenten, is mijn ervaring.”

HvK: “In een filmpje op YouTube legt een van onze politiek filosofen (Mathijs van

HAN VAN KRIEKEN:

'IK HAD NIET DE BEHOEFTE OM TE REAGEREN OP DE UITSPRAAK VAN THIERRY BAUDET'

de Sande, red.) tijdens een anti-racisme-demonstratie in de stad uit waar de vrijheid van meningsuiting vandaan komt. Die was oorspronkelijk bedoeld om de zwakkeren in de samenleving meer krachten te geven. In Van de Sandes ogen is die vrijheid er daarom niet voor iedereen, bijvoorbeeld niet voor Geert Wilders en het Forum voor Democratie. Dat vind ik een lastig verhaal.”

CS: “Dat is gewoon een heel fout verhaal.”

Vox: Een andere casus: wat vonden jullie van de holocaustvergelijking van Roos Vonk met de bio-industrie?

HvK: “In een column in *Het Parool* vroeg Frits Barend wat wij daar als bestuurders van de Radboud Universiteit van vonden. Ik heb hem toen gebeld en mijn afkeuring uitgesproken over de vergelijking, en dat heb ik daarna ook in een gesprek met Vonk gedaan. Het is niet zo dat we haar op het matje riepen, en we hebben haar ook niet gewaarschuwd of berispt. Ik ga hoogleraren niet verbieden iets te doen waarvan ik denk dat ze er in de media last van krijgen.”

Vox: Wat had u gedaan, meneer Stolker?

CS: “Ik herinner me het geval vagelijk. Het is een buitengewoon smakeloze vergelijking, maar Vonk mag hem maken – de uitspraak lijkt me niet in strijd met de wet.”

Vox: Moet de universiteit intellectueel gezien een veilige plek zijn, waar iedereen zich vrij voelt om zijn mening voor het voetlicht te brengen? Volgens sommigen zou de universiteit een safe space moeten zijn.

CS: “In de VS is dat een debat: moet je studenten of medewerkers beschermen tegen opvattingen die niet mainstream zijn? In Leiden vinden we van niet, want dat is de wereld waar ze straks in terecht komen. Ga in debat, of blijf weg. Ik ben tegen het idee van de universiteit als *safe space*, een academische knuffelmuur waar je tegenaan kan gaan staan, beschermd tegen alle vreselijke geluiden uit de wereld.”

HvK: “Een term die vaak voorkomt met betrekking tot *safe spaces*, is *microaggression*: het feit dat mensen dingen zeggen die onbewust als agressief overkomen. Nu zijn er mensen die vinden dat we dat soort *microaggressie* aan de kaak moeten stellen en dat we ons curriculum moeten dekoloniseren. Gesprekken daarover komen heel moeilijk op gang. Ik ben er bijvoorbeeld voorstander van om het woord ‘slaaf’ in de collegezaal te vervangen door ‘tot slaaf gemaakte’, maar leg ook uit waarom dat belangrijk is. In onze letterenfaculteit hangen op deuren van sommige collegezalen zelfs *trigger warnings* als er iets verteld gaat worden wat

mogelijk gevoelig ligt, bijvoorbeeld over de Holocaust. Ik vraag me zeer af of dat een goed idee is.”

CS: “In Leiden heb ik die bordjes nog niet gezien. Een hoogleraar rechten die na enkele jaren terugkeerde uit de VS vertelde me dat men aan een aantal *law schools* in de VS debatteert of je in het curriculum nog wel moet doceren over verkrachting, omdat er studenten in de klas kunnen zitten die dat meegemaakt hebben. Een vreselijke ervaring natuurlijk, maar wat is het alternatief? Dat we doen alsof verkrachtingen niet voorvallen? Mag je in een les Europees recht ‘tegen’ Europa zijn? In hoeverre mag je je persoonlijke opvattingen over klimaatontkenning uitspreken? Soms best ingewikkeld. Dat soort vraagstukken moet deel gaan uitmaken van onze Basiskwalificatie Onderwijs: hoe doceer je nou politiek gevoelige en soms pijnlijke onderwerpen in een academische context?. Dat vraagt veel vaardigheden van de docent.”

Vox: Moeten rectoren reageren op de stelling van Thierry Baudet dat we worden ondermijnd door onze universiteiten?

HvK: “De minister van Onderwijs had daar prima op gereageerd. Ik had niet de behoefte om dat ook te doen, maar toen een groep Nijmeegse wetenschappers in *Vox* een oproep deed, voelden wij ons als college genoodzaakt toch een standpunt in te nemen.

Ontzettend veel politici doen uitspraken over onderwerpen die met de universiteit te maken hebben. Ik vind het niet speciaal de rol van de rector om daar elke keer op te reageren. Wat mij betreft hadden we dat aan het publieke debat gelaten.”

Vox: U staat daar anders in, meneer Stolker?

CS: “Ik vind dat eigenlijk wél een taak voor de rector. Als een relevant iemand zegt dat wij een ondermijnende instelling zijn zonder dit nader te motiveren, neem ik daar onmiddellijk stelling tegen. Het gaat tenslotte over de kernwaarden van de universiteit.”

HvK: “Doe je dat als rector, of als persoon?”

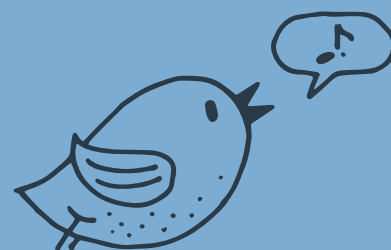
CS: “Als rector: je hoort te staan voor de academische gemeenschap en haar waarden. Ik ga niet schreeuwen, maar ik wil wel praten. Daarom wilde ik na die uitspraak van Baudet zo graag met Paul Cliteur in gesprek. Hij zit nu in de Eerste Kamer voor Forum voor Democratie en hij hoort bij mijn universiteit, dus wil ik weten wat er voor zijn partij achter die uitspraak zit.

Universiteiten zijn van zo’n groot maatschappelijk belang. Iemand die zo’n institutie zonder bewijsvoering ondermijnt, raakt aan de fundamenteën van die eeuwenoude institutie en

CAREL STOLKER:

‘GA IN DEBAT,
OF BLIJF WEG
VAN DE
UNIVERSITEIT’

haar cruciale betekenis voor onze samenleving. Ik ben niet tegen kritiek op de universiteit, maar de manier waarop Baudet het deed, vond ik heel slecht. Kijk, in haar nieuwe boek zegt NRC-columnist Rosanne Hertzberger dat veel van ons onderzoek waardeloos is. Dat is in zekere zin ook een ondermijnende uitspraak, maar zij motiveert deze in elk geval beter.”

HvK: “Maar als je daar telkens op reageert, dan maak je de uitspraken toch groter dan ze zijn?”

CS: “Niks zeggen is veel erger, Han, we zijn als rectoren niet voor niets boegbeeld. Dan moet je ook de eerste golf opvangen.”

HvK: “Het spreekt toch voor zich dat ik zal zeggen dat de universiteiten onze samenleving niet ondermijnen? Ik vond dat de uitspraak te veel aandacht kreeg. Andere mensen zeggen veel verstandigere dingen en krijgen die aandacht niet, dat vind ik jammer.”

Vox: Meneer Stolker, u bent erg actief op Twitter. Heeft u dat nooit overwogen, meneer Van Krieken?

HvK: “Het wordt me steeds aangeraden door onze woordvoerder, maar het is niet mijn medium. Ik denk dat het me tijd zal kosten en ik heb daar helemaal geen behoefte aan. Ik zit ook niet op Facebook. De korte berichten van Twitter kunnen leiden tot oppervlakkigheid en kort-door-de-bocht-reacties. Daarom begeef ik me veel liever in het publieke debat via mijn columns. Daar wordt over het algemeen goed op gereageerd.”

CS: “Enige tijd geleden belandde ik plots op Twitter in gesprek met meneer Eelco Runia (voormalig hoofddocent aan de Universiteit Groningen, red.) over zijn nieuwste boek waarin hij ageert tegen het marktdenken op universiteiten. We verschillen enorm van mening, maar dat was best een aardig gesprek. Je moet wegblijven uit de rollen, maar Twitter is een leuke manier om bovenop het debat te zitten. Natuurlijk moet je een beetje oppassen, want een verkeerde tweet kan zo maar het einde van je rectoraat betekenen. En voor studenten hoef je het niet te doen: die zitten niet op Twitter.”

HvK: “Die zitten bij ons op Jodel (een app waar anonieme gebruikers berichtjes plaatsen die alleen medegebruikers binnen een straal van tien kilometer kunnen lezen, red.)”

CS: “Jodel?”

HvK: “Dat is populair onder Nijmeegse stu-

ZOMERTIP VAN CAREL STOLKER

“De Pieterswijk, met daarin de prachtige Pieterskerk, is Leiden op haar mooist. Loop vooral ook naar de burcht, uit de twaalfde eeuw, voor een fabelachtig uitzicht over de oude stad. Overal in Leiden is water en terrassen zijn er in overvloed. En natuurlijk, vergeet het Rapenburg niet. Daar begon het voor de universiteit in 1575. Maar als het echt gaat hozen, heeft Leiden prachtige nationale musea: het Boerhaavemuseum (wetenschapsgeschiedenis), Naturalis (biodiversiteit), het Rijksmuseum voor Oudheden en Volkenkunde.”

HAN VAN KRIEKEN

“Ga, als het een hete zomer wordt, op het heetst van de dag naar Museum het Valkhof en laat je opsluiten in de educatieve *escape room*: je ervaart dan wat het is om als student je leven op het spel te zetten en te moeten kiezen tussen onderduiken of in het verzet gaan. Over stress gesproken. Plak er bij een regenachtige dag nog een bezoek aan de mooie collectie en tentoonstelling van het museum aan vast.”

denten, in andere universiteitssteden leeft dat minder, heb ik gemerkt.”

Vox: Als Jeroen Pauw belt, springen jullie dan in de trein naar Hilversum?

HvK: “Ik heb als rector een paar keer een voor-gesprek gehad voor landelijke tv-programma’s, maar uiteindelijk wilden ze me niet in de studio – waarschijnlijk omdat ik te genuanceerd ben (lacht). Onlangs nog, voor een item over verengelsing bij *Nieuwsuur*. ‘Heel interessant’, zei de redactrice, ‘maar we kiezen toch voor iemand anders.’ Laatst heb ik wel een uurtje bij VPRO-radioprogramma *Argos* gezeten.”

CS: “Dat is een goed programma. Dan heb je tijd om iets uit te leggen. Naar een talkshow als Pauw zou ik niet zo snel gaan. Onlangs zat Rianne Letschert (rector Maastricht, red.) in *M* voor een interview over seksuele intimidatie. Ze hadden haar voor een ander onderwerp uitgenodigd, maar plots knalden ze er een tweet in over verkrachting, die voor haar onbekend was. Ze vond het heel naar, maar deed het heel goed.”

Vox: Meneer Stolker, u heeft van andere rectoren wel eens gezegd dat ze te veel bestuurder zijn. Wat bedoelde u daarmee?

HvK: “Ik wil wel even de kamer verlaten (lacht).”

CS: “Nou, ik sprak ook voor mezelf. Toen de affaire-Stapel alle aandacht had, was ik net rector. Onze reactie als rectoren frustreerde me. We kwamen eigenlijk niet veel verder dan ‘wat fijn dat het niet bij ons gebeurt.’ En ook toen er professoren wegens hun politieke voorkeur werden ontslagen in Turkije, bleven we aanvankelijk wel erg stil.”

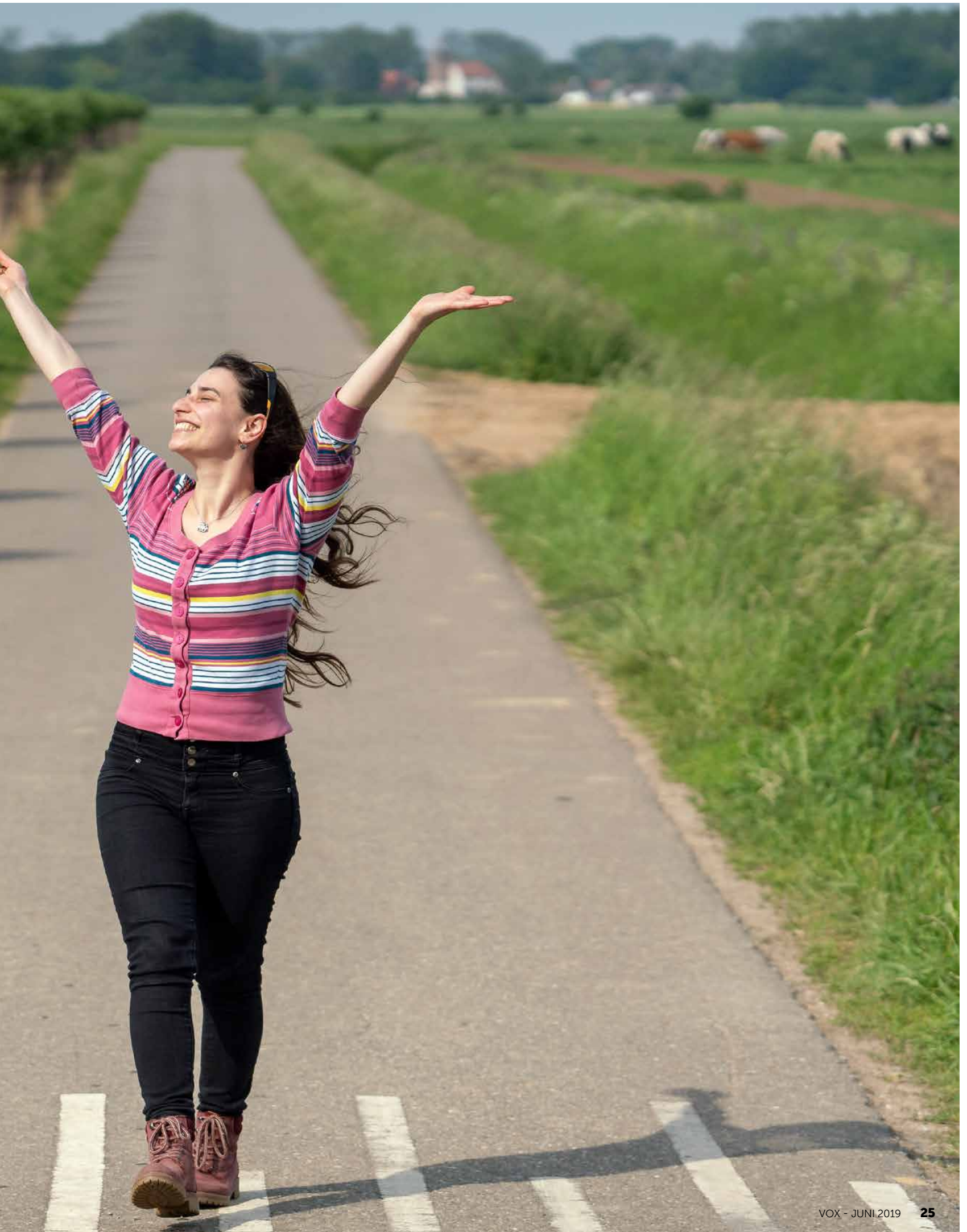
HvK: “In Brazilië worden nu ook universiteiten gesloten, eigenlijk zouden we daar ook op moeten reageren. Toen ik net rector was, hield ik bij de opening van het academisch jaar een toespraak over hoe belangrijk wetenschap is en hoe dat botst met de gedachte dat we ‘maar een mening’ zouden geven. Op dat soort ceremoniële momenten spreek ik me graag uit.”

CS: “Rector is Latijn voor regelaar, dat is een belangrijk deel van je werk, maar je bent dus ook het boegbeeld van de universiteit. Mensen verwachten dat je stelling neemt in belangrijke kwesties, zeker als die je eigen universiteit raken. Ik zal nooit stemadvies geven, maar bemoei me wel met de zaken als de kernwaarden van de universiteit in het geding zijn.” *

HOE JE OPNIEUW BEGINT

Lilas Fahham (29) had nooit gedacht dat ze als vluchteling naar Europa zou komen. Nu woont ze op een flatje in Groningen en werkt op de campus in Nijmegen. Ze onderzoekt het verband tussen mentale gezondheid van Syrische vluchtelingen en hun deelname aan de arbeidsmarkt.

Tekst: Martine Zuidweg / Foto's: Erik van 't Hullenaar

H

Haar moeder in Aleppo kent de Nederlandse woorden 'gemeente' en 'belastingkantoor' nu ook. Ze bellen elkaar dagelijks via Whatsapp, soms twee keer per dag, als het internet in Syrië het toelaat. Als Lilas Fahham dan vertelt waar ze mee bezig is, komt er een mix aan Arabische en Neder-

landse woorden voorbij. "Ik ben heel close met mijn moeder. Ze weet precies wat ik doe en wat er in me omgaat."

De laatste keer dat ze elkaar in de armen sloten was in de zomer van 2015, in Turkije. Fahham reisde vanuit Nederland, haar moeder kwam vanuit Aleppo, waar ze werkt als kinderarts. "Natuurlijk zou ik graag willen dat ze hier bij me is. Maar het is voor haar niet gemakkelijk om te vertrekken. Het ergste van de oorlog is voorbij, zij en mijn stiefvader hebben hun huis nog, ze zijn gewend aan een nieuwe manier van leven." Fahham pauzeert even, voegt er dan aan toe: "Het zal voor hen ook moeilijker zijn om hier een verblijfsvergunning te krijgen."

Lilas Fahham praat snel. Haar vingers tikken op de tafel in een van de glazen binnenruimtes in het Elinor Ostromgebouw. De lange zwarte haren zijn opgebonden. Ze wisselt Nederlandse zinnen af met Engelse. Engels is nu eenmaal de taal van de wetenschap. Daarbij: het Engels is haar trouwd. Ze groeide op in het westen van Engeland, waar haar beide ouders zich verder specialiseerden als artsen. Op haar zesde keerde het gezin terug naar Syrië.

Als tiener en later als student heeft ze nooit één moment gedacht dat ze op een dag ergens asiël zou moeten aanvragen. "Je leeft je leven, je doet je best, je studeert. En dan is het opeens oorlog in je land. Niemand verwachtte dit. Ikzelf had nooit verwacht dat ik op deze manier naar Europa zou komen. Als student misschien of als toerist, maar niet als vluchteling."

Inmiddels weet ze dat het leven van de ene op de andere dag van koers kan veranderen als een zeilboot in een windvlaag. Maar het duurde lang voor ze kon accepteren dat er geen weg meer terug was. Oorlog in Syrië? Wacht maar, morgen is het over. Of anders toch zeker overmorgen.

Ze studeerde voor haar master in Jordanië toen de oorlog uitbrak. Haar bachelor op het gebied van voeding aan de Kalamoon Universiteit in het zuidwesten van Syrië, had ze een jaar eerder afgerond. "Ik had het geluk dat ik niet in het land was en wat te doen had. Ik dacht: als ik over twee jaar mijn masterdiploma heb, zal het toch echt voorbij zijn." Ze woonde een tijdje in Libanon, waar haar vader en stiefmoeder heen waren gevlucht. En toen kwam die hele vluchtelingenstroom op gang. Fahham liet zich meevoeren: "I just came along."

Afval

In december 2014 kwam ze aan in het azc van Delfzijl. Stomverbaasd dat het overal zo opgeruimd was. "Ik zag hoe schoon de wegen waren, ik zag mensen hun afval weggooien in de vuilnisbak en zelfs afval scheiden. Ik werd er helemaal blij van: hier doe ik het papier in, hier het plastic, hier het restafval. *I loved that!* In Syrië gaat

'TOEN DE
OORLOG BEGON
DACHTEN WE:
ALS DIT IS
AFGELOPEN,
PAKKEN WE
ONS LEVEN
WEL WEER OP'

alles bij elkaar, als je je afval al in een afvalbak gooit en niet op straat. Automobilisten gooien hun rotzooi net zo makkelijk het raam uit; je krijgt er toch geen boete voor. Daar heb ik me altijd aan geërgerd.”

Weinig Syriërs zijn er tot nu toe in geslaagd om in Nederland betaald werk te vinden: 12 procent, bleek onlangs uit cijfers van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). Een groot deel van de Syriërs kampt met psychische problemen: ze zijn nerveus, somber en neerslachtig. Fahham doet sinds 1 maart bij managementwetenschappen onderzoek naar de relatie tussen mentale gezondheid en arbeidsmarktparticipatie van Syriërs in Nederland. Ze interviewt deskundigen over de vraag hoe deze groep het beste vooruit kan worden geholpen. Haar kennis van de taal en de cultuur komt daarbij goed van pas. “Ik kan een insider-view geven. Praten over je gevoelens doe je in onze cultuur bijvoorbeeld niet, zeker niet met mensen die geen familie zijn.”

Ze wil graag verder in de wetenschap. Vooral als het onderzoek zo'n duidelijk maatschappelijk belang dient. En dan mag het ook gaan om andere migranten dan alleen Syriërs. “Ik vind het heel interessant om onderzoek te doen naar nieuwe migratiegroepen. Hoe vergaat het ze in hun nieuwe omgeving, hoe is het met hun gezondheid, met hun deelname aan de samenleving? De wereld wordt steeds kleiner. Vroeger deden mensen er jaren over om van de ene naar de andere plaats te reizen. Nu neem je het vliegtuig en ben je in acht uur aan de andere kant van de wereld.”

En dan sta je daar, aan die andere kant. Je hebt tijd nodig om de feiten te accepteren, weet ze inmiddels. “Toen de oorlog begon, stopten veel van ons met hun bezigheden. We dachten; als dit is afgelopen, pakken we ons leven wel weer op.” Intussen volgde ze een master Population studies aan de Rijksuniversiteit Groningen. “Ik leefde maar half. Ging er niet op uit, ik studeerde alleen maar. Ik was steeds van alles aan het uitstellen. Als mijn master is afgerond, dacht ik, begin ik wel aan mijn nieuwe leven. Tot ik me realiseerde dat langer wachten zinloos was. Ik moest mijn leven weer oppakken. Ik was toen al een jaar of twee in Nederland.”

Koeien

Ze woont met katten Sami en Marley op een flatje in Groningen. Haar broer is verhuisd naar Zweden, haar vader woont vlakbij. Hij is met zijn vrouw en hun dochter in Hogeveen beland. “Ik ga er regelmatig heen voor een goede Syrische maaltijd. Hij haalt me op van de trein en dan koken hij en mijn stiefmoeder voor me. Heerlijk!”

Ze geniet van het uitzicht vanuit de trein, als ze terug naar Groningen reist. “Ik houd van het groen en dat alles zo plat is. Je kunt echt de horizon zien.” En dan al die boerderijtjes met die grappige koeien er omheen. “Wij noemen ze in Syrië ‘verwende koeien’. We hebben een speciaal soort boter, waarbij reclame wordt gemaakt met

ZOMERTIP VAN LILAS FAHAM

“In het Noorder-
plantsoen in Groningen
kun je heel goed de
zomer vieren met een
barbecue of een
picknickmand. Een
mooie plek om aan het
water te zitten en
zwanen te spotten,
meerkoeten en eendjes.
Eind augustus is
er een theater- en
dansfestival:
Noorderzon.”

de woorden ‘Deze boter is van Nederlandse koeien’ en dan laten ze in het spotje koeien zien die lui in het gras liggen of samen in de wei spelen. Dus toen ik hier kwam, wilde ik die koeien wel eens met eigen ogen zien.” Ze lacht: “En het klopt helemaal!”

Vind je dat nou geen mooi woord, vraagt ze terwijl ze de gangen van het Elinor Ostromgebouw doorkruist. “Rus-tig.” En ze herhaalt het woord nog eens. “In het Arabisch of Engels is het alleen maar een woord, in het Nederlands straalt het ook echt rust uit.” De term heeft een extra lading voor haar, omdat ze zich de eerste periode in Nederland verre van rustig voelde. “Ik was continu gestrest. Had het gevoel dat ik alles goed moest doen. Ik weet nog dat ik bij de kassa van de supermarkt stond. Ik had afgerekend en moest mijn boodschappen nog inpakken. Ik was me enorm aan het haasten, want ik vond dat ik de mensen achter mij niet mocht laten wachten. Maar de klanten in de rij keken me aan met een blik van ‘neem je tijd’. De kassière zei ook: ‘Rustig maar, het is goed.’”

Misschien heeft het te maken met het feit dat ze vluchteling is of buitenlander en het gevoel had dat ze zich extra moest bewijzen. Maar ze heeft ook moeten afrekenen met de Syrische norm dat je niemand tot last mag zijn. “Dat is een extra stressfactor, ook voor mij. Je bent altijd bang dat je iemand voor de voeten loopt. Pas hier heb ik dat afgeleerd.” Ze denkt na, zegt dan: “*I became more relaxed in the Netherlands.*”

Een nieuw leven opbouwen, meedoen met de mainstream, daarbij hoort een baan. Vind die maar eens als niemand weet wat je diploma en je werkervaring waard zijn. Hier een baan zoeken is voor Syriërs heel wat anders dan een baan zoeken in het land van herkomst, vertelt Fahham. “In Syrië kennen ze de taal, ze kennen de arbeidsmarkt, ze weten hoe de dingen werken, ze kennen de mensen, ze hebben de diploma’s waar iedereen mee werkt.”

Je moet er hard voor werken, heeft ze zelf ook ervaren. “Netwerken, praten met mensen, laten zien wat je te bieden hebt.” Stichting voor vluchtelingstudenten UAF adviseerde haar een carrièrebeurs te bezoeken. Daar ontmoette ze mensen die haar in contact brachten met de GGD Groningen, die een werkervaringsplek creëerde. Ze werkte er een half jaar als junior epidemiologisch onderzoeker. Via haar nieuwe netwerk hoorde ze daarna over de pilot Vluchtelingen in de wetenschap. Nu heeft ze een eenjarige aanstelling bij managementwetenschappen aan de Radboud Universiteit. Ze is er blij mee. Hoopt op een promotieplek daarna.

Ze scrolt naar een foto van Sami en Marley, zwart-witte vlekken op de bank. Ze heeft altijd katten gehad. Toen ze in Jordanië ging studeren, vond ze een aardige vrouw die wel voor haar kat wilde zorgen. Daarna heeft ze het beestje nooit meer gezien. Ze durft ook niet te informeren. Hoe kan ze nou naar haar kat vragen als de kinderen van deze vrouw misschien niet meer in leven zijn? *

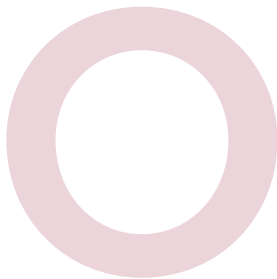
| bio | Lilas Fahham | geboren in | Aleppo, 1989 | opleiding | Nutrition and food science (Syrië), master Nutrition and dietetics (Jordanië), master Population studies (Groningen)

DE GROTE WOORDEN VAN LEV

Hij is filosoof, *spoken word* artist en campusdichter. Maar ook een migrantenzoon die opgroeide in de Arnhemse achterstandswijk Presikhaaf. Lev Avitan stop je niet zo maar in een hokje. 'In mijn eerste jaar was ik me hyperbewust van hoe blank de uni is.'

Tekst: Stan van Pelt / Foto's: Julie de Bruin

O ja, zegt Lev Avitan als we na het interview teruglopen naar onze fietsen aan de zuidzijde van de Vasim, culturele broedplaats aan de voet van de Oversteek, "Wil je in het artikel de woorden en formuleringen wel precies gebruiken zoals ik ze heb gezegd?"

Voor de filosofiestudent en *spoken word* artist is taal gereedschap, een manier om de wereld te duiden en argumenten af te

penden tot hun kern. Het liefst messcherp. Welke woorden je kiest, komt nauw.

Zelfs voor een student filosofie is Avitan een opvallende verschijning. Getinte huid, een zachtoranje shirt dat strak om zijn bovenlijf zit en dat meerdere tatoeages op zijn armen onbedekt laat. Niet echt de doorsnee student uit een Brabants, Limburgs of Achterhoeks gezin zoals je die dagelijks tegen het lijf loopt op de universiteits-campus. Maar ook voor een gekleurde Nederlander heeft Avitan een bijzondere achtergrond, met een Israëliische joodse moeder van Marokkaanse komaf en een islamitische Turkse vader. De 22-jarige bachelorstudent werd in Nederland geboren en groeide op bij zijn moeder, in de Arnhemse achterstandswijk Presikhaaf.

'ALS VRIENDEN MIJN ACCENT NADOEN, VOEL IK ME NIET SERIEUS GENOMEN'

Het thema identiteit houdt hem al zijn hele leven bezig, vertelt hij als we over het Vasimterrein lopen. Het domineert ook dit gesprek. Hij spreekt erover als *spoken word* artist, bij Mensen Zeggen Dingen, een van de grootste Nederlandse collectieven op het gebied van *spoken word*. Regelmatig treedt hij op in Brebl, op het voormalige Honigterrein – en, als campusdichter, op de Radboud Universiteit.

Je hebt een nogal gevarieerd cv (zie onder, red.). Zit er logica in?

"Haha, meer dan je op het eerste gezicht denkt. Op het

mbo, waar ik een muziekopleiding volgde, maakte ik politieke hiphop over thema's als racisme. Mijn oudste zus bracht me op het idee daarna de opleiding tot geschiedenisdocent te doen, omdat ik die thema's altijd vanuit de historie probeerde te duiden. Wijsbegeerte, wat ik nu op de Radboud Universiteit studeer, vloeit daar weer uit voort. Filosofie is niets anders dan het vanzelfsprekende in twijfel trekken. Ik ben continu dingen aan het bevragen. Waarom is de maatschappij zoals hij is, waar komen de dominante ideeën vandaan?"

Je moeder is joods, je vader islamitisch. Ben je zelf gelovig?

"Mijn moeder volgde het Oude Testament, mijn vader de Koran. Ze legden mij geen religie op. Ik ben niet gelovig, ik haal kracht uit andere dingen. Wel haal ik inspiratie uit religieuze teksten, zoals uit de Bijbel. Die zegt dat we allemaal gelijkwaardig zijn – al hebben we verschillende capaciteiten."

Je groeide op in een niet al te goede buurt. Voel je je wel thuis op de – voornamelijk blanke – Radboud Universiteit?

"In mijn eerste jaar hier was ik me hyperbewust van hoe blank de uni is. Ik droeg toen wel eens joggingbroeken, dat vond ik chill. Maar dan zag ik mensen denken: wie is die gast? Waarom loopt hij er zo bij? Ik paste mijn kleding al snel aan, want ik had geen zin in dat soort oordelen. Zelfcensuur ja. Tegenwoordig kies ik weer meer mijn eigen stijl."

Heb je je plek in Nijmegen gevonden?

"Uiteindelijk wel. Vooral dankzij Brebl, waar ik me kon ontwikkelen met mijn dichtwerk, en Mensen Zeggen Dingen, dat me daarbij ondersteunt. Mijn gedichten zetten mensen aan het denken, merk ik."

Vorig jaar sprak je op festival Down the Rabbit Hole. Je vertelde daar dat een club je toegang had geweigerd vanwege je uiterlijk. Hoe weet je dat zeker?

"Dat is precies wat Nederlandse studiegenoten ook vragen! Zij kunnen het zich niet voorstellen dat zulke discriminatie echt plaatsvindt, omdat ze er nooit mee te maken hebben. Het ligt vast aan iets anders, bagatelliseren ze dan. Terwijl mensen met dezelfde achtergrond als ik mijn ervaring juist herkennen. Die zeggen: waarom probeer je überhaupt nog binnen te komen in zo'n club? Dan zie je hoe het milieu waarin je opgroeit je blik op de wereld kleurt."

Je zou ook kunnen zeggen: trek het je niet aan. Dit is toch een land van gelijke kansen? Je bent er het levende bewijs

'IEDEREEN HEEFT EEN GEKLEURDE BLIK, IK OOK'

van: als jongen uit een achterstandswijk kun je ook student worden.

“Mensen die dat zeggen hebben nog nooit met racisme te maken gehad. Het zit hem in kleine dingen, bijvoorbeeld niet aangenomen worden voor een baan vanwege je buitenlands klinkende naam. Een ander voorbeeld: mijn vrienden van Nederlandse afkomst doen soms mijn accent na, zelfs als ik een grammaticaal volkomen correcte zin uitspreek. Dat bedoelen ze niet slecht, maar het ergert me mateloos. Ik voel me dan niet serieus genomen.

Door dat soort ervaringen worden mensen met een niet-Nederlandse achtergrond zich hyperbewust van hun accent. Het leidt ertoe dat sommigen geen vragen meer stellen in colleges. Uiteindelijk kunnen ze dan denken: als ik toch geen vraag ga stellen, waarom ga ik dan überhaupt nog naar colleges of werkgroepen? Zo worden mensen uitgesloten.”

Waar komen vooroordelen en racisme vandaan, denk je?

“Mensen werken niet meer samen door alle lagen van de bevolking heen. Iedereen zit in zijn eigen conclaaf, zijn eigen bubbel. Onze fysieke ruimte houdt dat in stand: de campus is voor academici, blanke mensen wonen in dezelfde soort buurten. Ook in bedrijven vinden ontwerpen maakprocessen op gescheiden afdelingen plaats, door mensen met andere opleidingsniveaus – dat is economisch het meest efficiënt.”

Hoe verander je dit?

Voor het eerst in het gesprek laat spraakwaterval Avitan een korte pauze vallen. “Dat is bij alle sociale bewegingen de grote vraag. Iedereen heeft een gekleurde blik, ik ook. Het begint ermee dat mensen zich daarvan bewust worden, maar het is duidelijk dat dat niet vanzelf gebeurt. Als je mensen rechtstreeks aanspreekt op hun gedrag, krijg je weerstand. Ze hebben dan het gevoel dat ze zich moeten verantwoorden.

Wat volgens mij het beste werkt is mensen fysiek bij elkaar zetten. Als verschillende lagen uit de samenleving elkaar van jongs af aan ontmoeten, staan ze eerder open voor onderling begrip en worden dit soort ongewenste ideeën en gedrag tegengewerkt.”

Kan de universiteit daar ook aan bijdragen?

“Zeker! Ik zou zeggen: werk inhoudelijk meer samen met hbo en mbo, dan bereik je een grotere en diverse groep mensen. Nu komen studenten van uni, hbo en mbo zelden met elkaar in aanraking, zelfs als ze met eenzelfde onderwerp bezig zijn, zoals in technische opleidingen. Dat gebrek aan ontmoeting werkt in de hand dat er studenten denigrerend doen over ‘lagere’ opleidingsniveaus. Dat merkte ik op de hogeschool ook al, toen ik daar de lerarenopleiding deed. De docenten zeiden: bij vmbo’ers moet je vooral een goede leraar zijn, voor inhoudelijke discussies moet je op hogere niveaus zijn. Belachelijk. Alsof je met vmbo-leerlingen geen diepgaande discussies kunt voeren!”

Karaktervolle locaties

Vergader- en Conferentiecentrum Soeterbeek

Ruimte voor concentratie

www.ru.nl/soeterbeek

reserveringsbureau@fb.ru.nl of bel: 024 - 361 58 25

Uw locatie voor één of meerdaagse cursussen, seminars, vergaderingen, trainingen of conferenties. Ervaar de inspirerende rust.

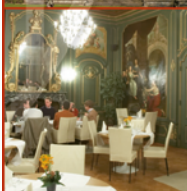
Faculty Club Huize Heyendael

Dé ontmoetingsplek op de campus

www.ru.nl/facultyclub

facultyclub@fb.ru.nl of bel: 024 - 361 59 79

Lunch en diner à la carte, ook arrangementen voor recepties, diners en feesten. Uitstekend geoutilleerde vergaderruimten.

Radboud Universiteit Nijmegen

Radboud **in'to** Languages
opent nieuwe werelden

in'to Summer

ZOMERCURSUSSEN

Arabisch | Duits | Engels |

Italiaans | Japans | Portugees |

Spaans | Social Dutch

Start vanaf 1 juli

www.into.nl

CUJK WOONT

'WATERRIJK WONEN MET ALLE VOORZIENINGEN BIJ DE HAND'

NIJMEGEN

CUJK

15 MINUTEN

15 MINUTEN

30 MINUTEN

CUJK DOET!

WWW.CUIJKWOONT.NL

'STUDENTEN VAN UNI, HBO EN MBO KOMEN ZELDEN MET ELKAAR IN AANRAKING'

Diversiteit en toegankelijkheid staan toch prominent op de universitaire agenda?

"Op papier misschien. Ik zeg: *practise what you preach*. Soms heb ik het idee dat het college van bestuur wel graag over diversiteit praat, maar er liever niet te veel moeite in stopt. Kijk naar het dekoloniseren van het curriculum (een minder blank perspectief innemen bij vakken als geschiedenis en politiek, red.). Noch asap, noch Akkuraatd hebben hier een standpunt over in hun verkiezingsprogramma's voor de studentenraad. Blijkbaar is dit op de universiteit zo'n onbekend probleem dat het niet snel een discussiepunt wordt."

Meer zelfreflectie dus.

"Ja! Ik wil dat we kritischer zijn op de inhoud van onze opleidingen. Denk na over de effecten die curricula hebben op wat studenten later in de samenleving gaan doen. Wat is het maatschappelijk nut van opleidingen als fiscale economie, die het bedrijfsleven helpen belasting ontwijken? Of van marketingstudenten die heel goed zijn in het aansmeren van ongezonde producten aan consumenten?"

Hoe ziet jouw ideale samenleving eruit?

"Mijn streven is een duurzame toekomst voor zo veel mogelijk mensen. Dat onze omgeving leefbaar is doordat onze economieën niet meer gericht zijn op ongebreidelde groei, maar op welzijn van mens en natuur. Waar mensen kunnen floreren omdat ze toegang hebben tot onderwijs, gezondheidszorg en veiligheid, met een zo hoog mogelijke levensstandaard."

Dat wil iedereen wel. Ga jij die vraagstukken oplossen?

Hij lacht. "Ja, dat zijn grote vraagstukken. Mijn oude vrienden uit Presikhaaf, die nu automonteur of postbezorger zijn, houden me wel met beide benen op de grond. 'Geloof je zelf wel wat je zegt', zeggen ze dan. 'Je gebruikt wel grote woorden hè, Lev?'"

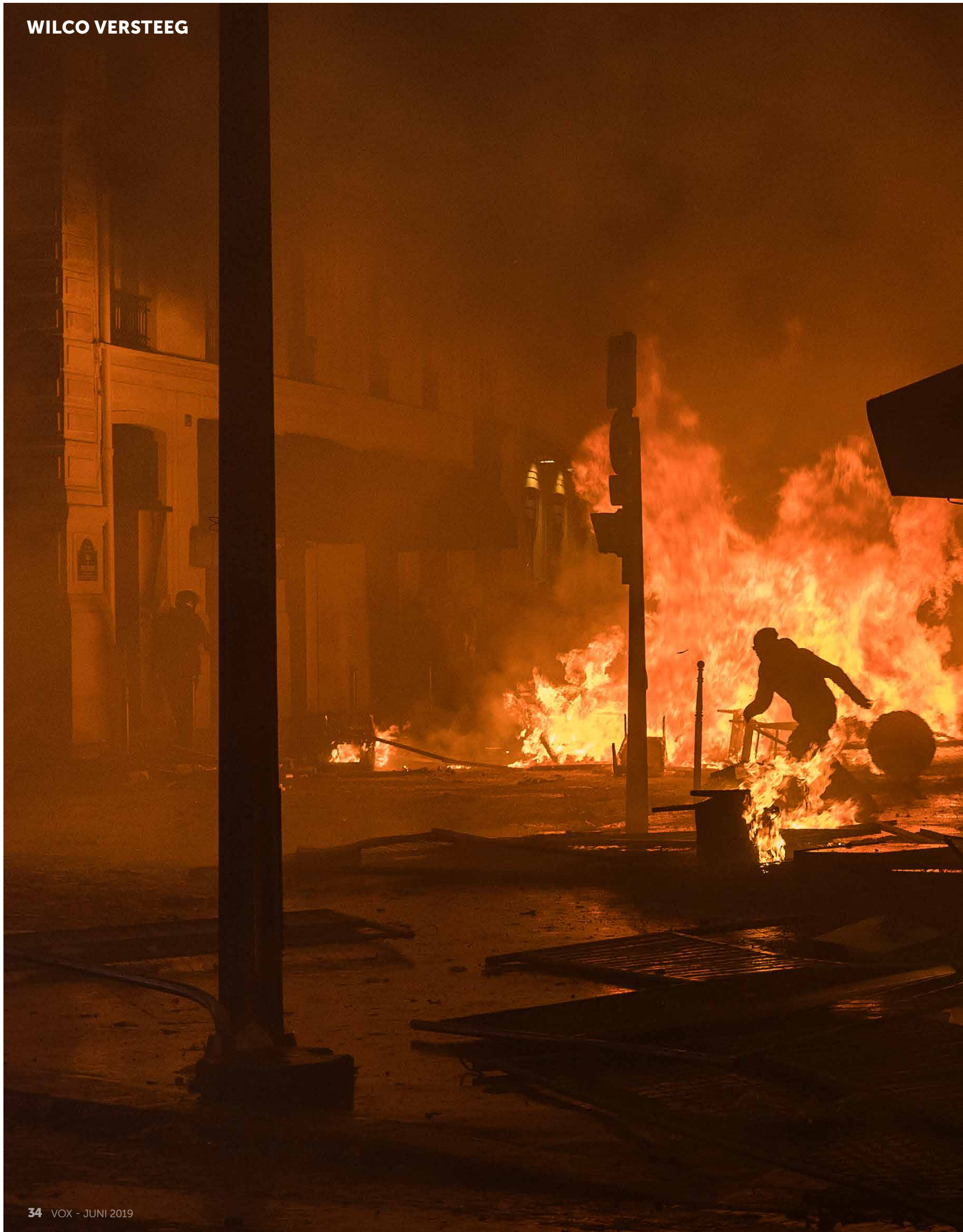
Dan plots weer fel. "Gisteren zei een vriend nog tegen mij: pas als hier bloed op straat ligt, zijn mensen bereid om hun leven te veranderen. Ik antwoordde: maar er ligt al bloed op straat, niet hier, maar elders, van de slachtoffers van klimaatverandering. Zoals door de orkanen in Mozambique van dit voorjaar. Als we diversiteit echt zouden erkennen, zien we dat die mensen hetzelfde zijn als wij, dat hun bloed ons bloed is." *

ZOMERTIP VAN LEV AVITAN

"Het **dance-evenement Deep Sense**. Als je van house en techno houdt, mag je dat niet missen.

Het unieke ervan is ze kansen bieden aan lokaal talent. Mijn vriend Colin S is zo ook doorgebroken. In het najaar wordt Deep Sense gehouden in Luxor Live, in Arnhem, maar als je snel bent, kun je er eind juni ook bij zijn in Brebl. En anders kun je altijd naar spoken word natuurlijk, bijvoorbeeld op het Arnhemse Ruimtekoers Festival (3-7 juli)."

ALS DE ADRENALINE HET OVERNEEMT

Wilco Versteeg (33) heeft een fascinatie voor geweld.
Bijna elke zaterdag begeeft de fotojournalist en
literatuurdocent zich tussen de gele hesjes in Parijs.
'Als er een keer geen tien auto's uitbranden, denk ik: hm, saai.'

Tekst: Mathijs Noij / Foto's: Wilco Versteeg

'B

Ben hard gevallen (...).

Denk dat ik iets gebroken heb'. Een WhatsApp-bericht van Wilco Versteeg. Even later verschijnt hij in de mensenstroom op een smalle parallelweg langs de Boulevard Jules Ferry,

met een gepijnigde grimas op het gezicht. Zijn rechterarm ondersteunt hij met de linker. Op de gewonde elleboog zit een rare knobbel.

Versteeg schiet zijn foto's tijdens de demonstraties van de gele hesjes in Parijs met een 35 millimeterlens. Sommige fotografen lopen rond met een telelens – die kunnen op veilige afstand blijven. Versteeg niet. Als hij wil vastleggen wat er in de frontlinie van de demonstratie gebeurt, dan is dat waar hij moet zijn. Met alle risico's van dien.

Bont volksprotest

Een paar uur eerder verzamelen de gele hesjes zich op het plein voor het kolossale ministerie van Financiën, vlakbij Gare de Lyon. De sfeer is uitgelaten: de eerste liederen weerklinken en de demonstranten, deels afkomstig uit andere steden dan Parijs, zoeken elkaar op.

Het is vandaag 20 april en op de agenda staat de 23ste demonstratiemars van de gele hesjes. Al 23 weken lang, elke zaterdag, komen ze samen. Wat begon als een aanklacht tegen de brandstofprijzen, is uitgegroeid tot een bont volksprotest van antikapitalisten, hele en halve neonazi's, boeren, radicale feministen en andere boze burgers, tegen het economisch beleid van president Emmanuel Macron. Op sommige zaterdagen verloopt het protest zonder grote incidenten. Op andere dagen worden winkels geplunderd, auto's in brand gestoken en politieagenten afgerost.

Voor Versteeg is dit zijn zoveelste demonstratie. Doordeeweeks geeft hij colleges aan de Radboud Universiteit, maar als die erop zitten reist hij naar zijn woonplaats Parijs, waar hij met zijn Spaanse vriendin samenwoont. "Als ik kan, ben ik erbij. Ik heb misschien zes demonstraties gemist."

Nog geen week geleden waren alle ogen op de Franse hoofdstad gericht toen de Notre Dame in brand vloog. Maar de voorspellingen zijn dat de gele hesjes daardoor geen gas terug zullen nemen. Eerder zijn ze extra aangeemoedigd door de astronomische giften van de Franse *riches* voor het herstel van de kathedraal. "Het belooft weer een interessante dag te worden", voorspelt Versteeg.

Confrontatie

Nog voor de gele hesjes aan hun protestmars door de stad beginnen, staan de eersten al tegenover de politie. De gendarmerie verspert de toegangsweg naar het ministerie. Bierflesjes en vuurwerkbommetjes vliegen door de lucht en belanden op of tussen de politiebusjes. De bewapende en in het harnas gehesen dienders kijken stoïcijns voor zich uit en laten de eerste prikken van de demonstranten onbeantwoord.

FOTO: JÉRÔME CHOBEAUX

'MEESTAL HEB IK EEN DAG OF TWEE NODIG OM **TOT RUST** TE KOMEN'

←
Wilco Versteeg
tijdens een
demonstratie
van de gele hesjes

Niet veel later – de massa is inmiddels in beweging gekomen – is het wel raak en gaat de eerste traangasgranaat de lucht in als een groepje gele hesjes de aanval inzet op een aantal agenten, dat de benen neemt om aan de actievoerders te ontkomen.

Aanvallen over en weer zijn de rest van de dag scherping en inslag. Op de Quai de Jemmapes, voor een McDonald's-restaurant, zoekt een groep 'gele hesjes' de confrontatie met een linie politieagenten, die zwaar in de minderheid zijn. Op een zeker moment, waarschijnlijk door een charge van de agenten, begint de meute te rennen. Versteeg moet mee, maar valt hard op zijn arm. Een actievoerder helpt hem overeind.

Als de gele hesjes daarna door een politieafzetting breken en oprukken naar de Place de la République, gaat de fotograaf mee, ondanks de pijn. "Het gaat wel", zegt hij terwijl hij af en toe nog een foto probeert te schieten met zijn verkeerde linkerhand.

'République', zo was vooraf aangekondigd, is vandaag het eindpunt van de mars. Met het bereiken van het plein is de demonstratie echter nog niet afgelopen. Om te voorkomen dat de gele hesjes zich verspreiden over de stad, zet de politie de toegangswegen naar het plein af. Een waterkanon houdt de menigte op afstand, terwijl wolken traangas het plein vullen. Regelmatig klinkt er het angst-aanjagende, ploppende geluid van afgevuurde rubberkogels. Als een actievoerder gewond wordt weggedragen, juichen omstanders hem toe.

Versteeg schiet een medische hulpverlener aan, die ons voorbij een van de politiebarrières brengt. Daar schudden we elkaar de hand – in Versteegs geval zijn niet-gewonde linker. Hij gaat op weg naar een ziekenhuis, ik zoek rustigere sferen op in de zonnige Franse hoofdstad.

Drie uur later stuurt hij weer een appje. "Twee enkelvoudige breuken. Operatie nodig."

Concentratie

Met zijn arm in een mitella en de vermoeidheid op zijn gezicht, neemt Versteeg drie dagen na de demonstratie plaats in De Refter, op de Nijmeegse campus. Hij heeft net een literatuurcollege gegeven aan studenten amerikanistiek. De dagen vóór de zaterdag zijn altijd leuker dan die erna, wanneer de adrenalinerush plaatsmaakt voor een lege vermoeidheid. "Meestal heb ik een dag of twee nodig om tot rust te komen. Ben ik chagrijnig." Wijzend op zijn arm: "Nu loop ik ook hier nog mee. Dat maakt me niet vrolijker, maar ik zal het moeten accepteren."

De zaterdagacties van de gele hesjes door de lens van Wilco Versteeg

Vóór een demonstratie kruipt de gezonde spanning in Versteegs lijf. Die bouwt zich op tot het protest, alwaar de adrenaline het overneemt. “Adrenaline maakt me scherp en supergeconcentreerd. Als ik iets zie of hoor, wil ik er meteen heen. Wat is de snelste weg? Is het veilig? Door mijn ervaring met demonstraties kan ik die inschatting heel snel maken.”

De protesten van de gele hesjes beginnen vaak 's ochtends en duren de hele dag. “Als je zo lang de concentratie moet vasthouden, stijgt je op een gegeven moment boven jezelf uit. Ik leef dan volledig in het nu en voel me onderdeel van wat er gebeurt. Dat is een interessante ervaring.”

Afgelopen zaterdag was behoorlijk heftig, oordeelt Versteeg, al was de opkomst met een kleine tienduizend actievoerders niet heel groot. “Chaotisch was het. Ik kwam steeds te laat en heb veel gemist. Geen enkel moment zat ik er lekker in. Misschien dat ik daarom viel, ik was niet scherp.” Het politieoptreden was volgens Versteeg opvallend repressief. “Er werd echt veel met rubberkogels geschoten.”

Het was de eerste keer dat Versteeg letsel opliep tijdens een demonstratie. “Ik houd er altijd rekening mee dat ik gewond kan raken. Maar dan denk je toch eerder aan iets in je oog krijgen, of een hoofdwond.” Tot nu toe heeft Versteeg altijd een engeltje op zijn schouder gehad – vooral die keer toen er op nauwelijks een meter afstand van hem een molotovcocktail insloeg die een steekvlam veroorzaakte. Hij laat een foto zien van een collega-fotograaf waarop Versteeg wegduikt voor het vuur. “En ik ben wel eens in mijn rug geraakt door een rubberkogel. Dat geeft een fikse blauwe plek die een paar weken blijft irriteren, maar is verder niet zo ernstig.”

De eerste keer dat Versteeg de gele hesjes bezocht, was hij stomverbaasd door het gemêleerde gezelschap waarin hij terecht kwam en het gewelddadige en ongecontroleerde karakter van de demonstraties. “Extreemlinks en extreemrechts lopen kriskras door elkaar. Toen dacht ik wel: wat gebeurt er nou?”

Na een stuk of zeventien zaterdagen in het kielzog van de hesjes heeft Versteeg het gevoel de beweging beter te begrijpen. “Daar is ook behoorlijk wat onderzoek naar gedaan. De gele hesjes zijn deels ontstaan uit bestaande actiegroepen, die onder meer protesteerden tegen de vorige president François Hollande.” Volgens Versteeg zijn veel van de gele hesjes in Frankrijk rechts tot extreemrechts. “Het antisemitisme, racisme en geloof in complottheorieën onder de demonstranten blijft me verbazen.”

Geweldloze jeugd

Groot vraagteken – ook voor Versteeg zelf – is zijn drijfveer om telkens weer het gevaar op te zoeken. “Ik denk daar veel over na. Niemand zegt mij dat ik naar de demonstraties moet gaan. Dat komt uit mezelf. Voor mijn bewegredenen zijn allerlei aanwijzingen, maar uiteindelijk doe ik nu eenmaal wat ik doe. Ik weet ook niet waarom.”

Zijn jeugd is zo'n aanwijzing. Vader Versteeg was zendamateur en als zijn radio weer een noodmelding opving, sprong het gezin in de auto om te gaan kijken bij een

brand of ongeval. Thuis kon de jonge Wilco onafgebroken naar CNN kijken, waar beelden voorbijkwamen van oorlogen in het verre Irak en op de Balkan. En geen krant was voor hem veilig, omdat hij mappen vulde met knipsels van ingestorte huizen en autobranden.

“Ik had een gelukkige jeugd. Mijn ouders zijn nog bij elkaar en we gingen elk jaar op vakantie. Misschien komt mijn fascinatie voor geweld wel daar vandaan – dat er meer is in het leven dan het rustige bestaan in Deventer. Dat het echte leven zich elders afspeelt.”

'EXTREEMLINKS EN EXTREEM-RECHTS LOPEN KRISKRAS DOOR ELKAAR'

En daar komt nu – al vindt hij het vervelend om te zeggen – een verslavingsaspect bij. De gele hesjes weten immers niet van ophouden. Elke zaterdag dient zich weer een nieuwe mogelijkheid aan voor een adrenalinekick. En elke zaterdag sluimert er een irrationele, ongecontroleerde hoop in Versteegs gedachten dat de hesjes er weer een schepje bovenop zullen doen. “Als er een keer geen tien auto's uitbranden, denk ik: hm, saai. Of ik heb niemand op de foto die zijn hand is verloren, mwah.”

Dat Versteeg nu gedwongen een paar weken rust moet nemen, komt hem wel goed uit. “Ik word moe van de demonstraties. Het wordt te veel, ook met het vele reizen tussen Parijs en Nijmegen. Ook fotografisch haal ik er minder uit – het is toch vaak hetzelfde riedeltje.”

Kruispunt

Sowieso staat Versteeg op een kruispunt in zijn leven. “Mijn overtuiging groeit dat het leven zoals ik dat de afgelopen jaren heb geleid mijn langste tijd heeft gehad. Als fotograaf wil ik me op andere vlakken ontwikkelen en ook als jonge wetenschapper is dit het moment om me te profileren. Ik heb wel een geldingsdrang – wil het beste uit mezelf halen. Misschien omdat ik ooit begonnen ben op het vmbo. Bij elk stapje hoger dacht ik weer: dit zal wel te hoog gegrepen zijn. En nu heb ik mijn proefschrift af, dus moet ik weer op zoek naar iets nieuws.”

Parijs is zijn stad geworden. Versteeg kwam er als Erasmusstudent terecht en kreeg de kans er zijn proefschrift over de geschiedenis van de oorlogsfotografie te schrijven. In de winter van 2015, toen het allemaal niet zo wilde lukken met zijn promotieonderzoek vanwege een writer's block, vielen terroristen het kantoor van cartoonistenblad Charlie Hebdo binnen. De gijzeling in een joodse supermarkt, niet ver van zijn kamer, volgde twee dagen daarna.

ZOMERTIP VAN WILCO VERSTEEG

“Er zijn weinig plekken in Parijs waar voor mij geen gewelddadige herinnering aan hangt, behalve de botanische tuin en de vele natuurhistorische musea. Fantastische mineralen, wonderlijke fossielen, bijzonder onkruid en alledaagse bloemen: voor elke gemoedstoestand wat wils.”

Versteeg begon met zijn camera de verwarring en angst in de Franse hoofdstad vast te leggen – ook toen in datzelfde jaar een bloedbad werd aangericht in de Bataclan.

Hij voelt zich thuis in Parijs, maar Nederland trekt heel erg. Versteegs vriendin – een Spaanse hersenwetenschapper – heeft een grote kinderwens, en ook hijzelf ziet het ouderschap wel voor zich, maar eerder in Nederland dan in metropool Parijs. “Ik ben opgegroeid in Deventer, in een rijtjeshuis met een tuin. Dat is hoe ik mij een gezinsleven voorstel. Nu woon ik in een drukke stad, zonder natuur in de buurt. Het is heel waardevol om ergens op te groeien waar je wel eens een mus ziet.”

Tegelijkertijd speelt in het hoofd van Versteeg het idee van een radicaal ander leven: dat van oorlogsjournalist. In Oost-Oekraïne bijvoorbeeld. Voor zijn huidige onderzoek legt Versteeg sociaalmedia-uitingen onder de loep van een radicale pro-Russische milite in het gebied. Affiniteit met de oorlog aldaar heeft hij dus al.

Oorlogsfotograaf

“Oorlogsfotograaf worden zou een logische stap zijn. Ik heb mezelf leren kennen als iemand die in gewelddadige situaties kalm blijft.” Maar het idee dat hij de wetenschap de rug zou toekeren, staat Versteeg niet aan. “Ik vind het belangrijk dat de fotografie naast mijn werk als onderzoeker bestaat. Dat houdt me gezond. Tegelijkertijd hebben wetenschappers soms de neiging wereldvreemd te worden. Door mijn journalistieke werk blijf ik met beide benen op de grond.”

Bovendien speelt er nog een andere factor mee, die Versteeg naar Nederland trekt. Zijn vader, een oude zeeman met baard en tatoeage, leeft met de ziekte van Alzheimer. “Het is prettig om bij hem te zijn, en mijn moeder te ontzien. Dan ga ik met hem wandelen of fietsen, we kletsen wat. Dat zijn voor mij echte geluksmomenten – daar kan het fotograferen van een stel idioten in Parijs niet tegenop.”

Soms pakt Versteeg de camera erbij en legt hij zijn vader vast in zijn eigen verwarrende wereld. “Dat vindt hij wel leuk. ‘Ben ik dat?’, vraagt hij dan als ik de foto laat zien. Laatst keek hij door het raam naar buiten en vroeg me: ‘Heb jij die mooie blauwe lucht gemaakt?’ Door met mijn vader op te trekken, leer ik op een heel tedere, ontroerende en ook poëtische manier door zijn ogen kijken. Daar steek ik zelf ook nog wat van op – dat ik denk: zo kun je er ook naar kijken.”

Maar sommige van zijn eigen beelden ziet Versteeg liever niet. Als hij een foto heeft geschoten waarop de paniek in de ogen van zijn vader te zien is. Of als hij met de lego speelt. “Het is moeilijk om mijn vader, een sterke man, zo te zien. De rollen zijn omgedraaid: nu help ik hem dingen te begrijpen. Tegelijkertijd denk ik: het is nu eenmaal zo, dus moet het maar gezien worden.”

Net als bij de rellen in Parijs helpt de camera Versteeg om afstand te nemen. “De camera objectificeert de werkelijkheid. Ik ben erbij, maar er zit iets tussen mij en de werkelijkheid. Met mijn vader heb ik die afstand gelukkig steeds minder nodig.” *

| bio | **Wilco Versteeg** | geboren in | Deventer, 1986 | opleiding | American Studies en filosofie (Nijmegen), master letterkunde en literatuurwetenschap (Nijmegen)

NIEUWS UIT DE OR EN DE USR

www.radboudnet.nl/medezeggenschap

www.numedezeggenschap.nl

PUNT!

USR

Lieve lezers,

We hebben de updates van de Universitaire Studentenraad (USR)! Wil je op de hoogte blijven van het laatste nieuws vanuit de raad? Volg de USR dan op Facebook en Instagram.

Verkiezingsuitslag

De verkiezingen zijn geweest! Volgend studiejaar nemen asap en AKKUraat elk met vier zetels zitting in de Universitaire Studentenraad. Alle studenten die hun stem hebben uitgebracht: bedankt!

Verskil in visie binnen de USR

Op voxweb.nl zijn verscheidende artikelen verschenen over een verschil in visie op samenwerking tussen de partijen van de USR.

De USR 2018-2019 kiest voor technisch voorzitterschap. AKKUraat, asap en de benoemde leden vanuit de studentenkeopels kiezen een technisch voorzitter die de USR de laatste twee maanden van dit raadsjaar voorzit. Nanne van Mil, politiek commissaris van de NSSR, neemt deze rol op zich (m.vanmil@student.ru.nl).

Alle partijen gaan binnenkort samen in overleg hoe ze het komend studiejaar gaan samenwerken, in het belang van de studenten-medezeggenschap en de universiteit.

Update: een verhoging van het profileringsfonds!

Op 27 mei maakte Daniël Wigboldus als voorzitter van het college van bestuur bekend dat het profileringsfonds met 104.000 euro wordt opgehoogd. Hij noemde dit 'een mooi voorbeeld van wat je met samenwerking kunt bereiken'.

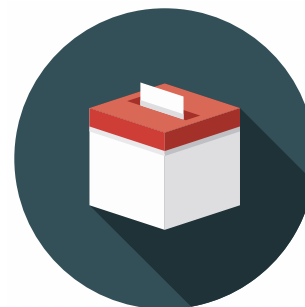
Aanleiding voor de ophoging was een rondvraag vanuit de USR, die opmerkte dat het profileringsfonds niet was meegegroeid met het aantal studenten. Het college van bestuur deelde de mening van de USR dat dit moest veranderen. De USR en Student Life hebben vervolgens samen een voorstel gedaan. Het extra geld komt beschikbaar voor studentbestuurders en studenten die studievertraging oplopen door persoonlijke omstandigheden zoals ziekte, zwangerschap of mantelzorg. Wil je weten welke soorten financiële ondersteuning beschikbaar zijn en of de Radboud Universiteit ook jou kan helpen? Ga naar www.ru.nl/studenten en klik via 'Tijdens je studie' en 'Begeleiding en advies' naar 'Financiële ondersteuning'.

OR

Stem voor de Ondernemingsraad

Nieuw ronde, nieuwe kansen? Verderop in het jaar zal een nieuw strategisch plan worden gepresenteerd. En dat belooft wat. Dat is namelijk waar strategische plannen voor worden geschreven: een belofte voor de toekomst. Wil de universiteit in staat zijn om het jaar 2040 te halen, dan zal zij de bakens op tijd moeten verzetten. Ter geruststelling: natuurlijk is er een rol voor de Radboud Universiteit in de toekomst, zeker als we met z'n allen de schouders eronder zetten.

Maar niets gaat vanzelf, ambitie kan zelfs schadelijk zijn als je midden tekort komt. In de afgelopen jaren is al duidelijk geworden waar het schuurt binnen de universiteit. Je kunt niet eindeloos steeds weer meer verwachten van je mensen en ook niet straffeloos hogere eisen blijven stellen. Aangezien de mensen het belangrijkste kapitaal zijn van een organisatie als de Radboud Universiteit, zou je verwachten dat alles uit de kast wordt gehaald om de medewerkers te koesteren. Dat er serieus aandacht is voor werkdruk. Dat Radboud staat voor een werkgever die aandacht voor je heeft en die diversiteit omarmt. Waar je op zinniger criteria zou worden beoordeeld dan het aantal citaties. Een plek waar de wetenschapper en de ondersteuner even belangrijk zijn. En waar de systemen die worden gebruikt, je helpen om beter werk te leveren. Wat zou het mooi zijn, als dat allemaal in het strategisch plan zou staan.

Dus rest de taak om de huidige plannen beter te maken, zodat iedereen er wat aan heeft. Daarom is er de Ondernemingsraad (OR), die elke keer weer kritisch kijkt naar de visies die voorbijkomen en deze desnoods weer terugstuurt naar de tekenafel. De OR is het enige orgaan in de universiteit dat de praktijk van alledag bij het bestuur op tafel legt en zegt waar het schuurt of vastloopt. Daarom is het belangrijk om je stem te laten horen voor de Ondernemingsraad. Ook dat is een belofte voor de toekomst.

HOEDER VAN DE NACHTWACHT

De Nachtwacht loopt als een rode draad door het leven van Pieter Roelofs, hoofd schilder- en beeldhouwkunst van het Rijksmuseum. De restauratie van het meesterwerk vanaf deze zomer maakt hij van dichtbij mee. Hij studeerde kunstgeschiedenis in de Waalstad.

Tekst: Martine Zuidweg / Foto's: Duncan de Fey

K

“Kijk dáár.” Pieter Roelofs wijst naar iets op de *Nachtwacht*. Het is doodstil op de eregalerij van het Rijksmuseum. De laatste bezoeker is twee uur geleden de Amsterdamse binnenstad ingetrokken. Roelofs, hoofd schilder- en beeld-

houwkunst van het Rijksmuseum, is – met pers en fotograaf op de hielen – door de witgepleisterde gangen onder het museum door gelopen, de verlaten trappen op gesneld en tot stilstand gekomen voor Rembrandts beroemdste schilderij. Een langslappende bewaker knikt naar Roelofs en verdwijnt weer in de leegte. “Kom iets dichterbij”, zegt Roelofs en hij stapt over het strak gespannen touwtje. Even daarvoor heeft hij verteld hoe geraffineerd Rembrandt van Rijn het oog van de kijker stuurt. Hier is dat naar de hand van kapitein Frans Banninck Cocq, waarvan de schaduw precies valt op de jas van zijn luitenant. Tussen duim en wijsvinger van die schaduw staat op het borduurwerk van de jas, inderdaad, het wapen van Amsterdam.

‘WE WILLEN HET SCHILDERIJ GOED DOOR-GEVEN AAN ONZE KLEINKINDEREN’

Het fraaiste stukje van de *Nachtwacht*, vindt Roelofs, want het drukt precies uit waar het schilderij over gaat: de stadswacht van Amsterdam die de bevolking beschermt tegen binnendringers, Spanjaarden in die periode. Historisch gezien uniek omdat in de rest van de wereld de adel en niet het volk belast was met de veiligheid van stad en land. Rembrandt plaatst de schutters niet netjes naast elkaar, iedereen even goed herkenbaar en in felle kleuren. “Hij doet iets volstrekt anders dan al zijn tijdgenoten. Rembrandt zet niet de mens, maar de actie centraal, hij maakt er een theaterstuk van. Hij

schildert de stadswacht op het moment van uitmarcheren; de lijnen van de wapens die de mannen vasthouden, suggereren beweging. Hij creëert diepte en spanning met gedempte kleuren in de achtergrond en heldere kleuren op de voorgrond. Rembrandt zet eigenlijk alles in wat je als kunstenaar volgens de kunsttheorie kunt inzetten om een verhaal te vertellen.”

De *Nachtwacht* heeft de mooiste plek in het museum. Architect Pierre Cuypers gaf het Rijksmuseum in 1885 vorm als een kathedraal voor de kunst, waarbij de *Nachtwacht* een plaats kreeg op het hoofdaltaar. Het schilderij heeft er sindsdien vrijwel altijd gehangen. Alleen in de Tweede Wereldoorlog en voorafgaand aan de grote verbouwing in 2003, gleed het door de reuzenbrievbus, onopvallend aangebracht vlak onder de *Nachtwacht*, naar de passage buiten.

Witte waas

Deze zomer wordt het schilderij gerestaureerd. Voor de 26ste keer in vier eeuwen tijd. Rond het hondje hangt een witte waas. In de kleding van Banninck Cocq zitten vage plekken. Hier en daar is sleetsheid zichtbaar. De keren dat het schilderij is aangevallen met mes of zoutzuur hebben sporen nagelaten en de overschildering begint zichtbaar te worden. “Dingen die niet zorgwekkend zijn, maar die we wel willen begrijpen en aanpakken. We voelen de verantwoordelijkheid om het schilderij goed door te geven aan onze kinderen en kleinkinderen. Daarom hebben we gezegd: nu is het moment om er, met de expertise die we hebben, met de restauratoren, wetenschappers en conservatoren, goed de schouders onder te zetten.” Eerst is er een gedegen onderzoek naar de conditie van het schilderij, daarna stellen de deskundigen een behandelplan op.

De *Nachtwacht* gaat van de muur en uit de lijst en dan op de ezel die er speciaal voor is gemaakt. Op een hefplatform komt state-of-the-art onderzoek apparatuur te staan. Daarmee kijken de deskundigen dwars door alle verflagen heen: van het vernis en de toplaag tot aan het doek. “Je ziet iets wat niet voor onze ogen bedoeld is. Al Rembrandts denkbewegingen op het doek kunnen we bekijken.” En niet alleen die van de meesterschilder. Rembrandt was een firma. Hij werkte met leerlingen die allemaal bijdroegen aan het eindproduct. “Het kan zijn dat we – door zo gedetailleerd te kijken – een onder-

scheid in handen kunnen zien.” Het publiek kan via een glazen wand – en online – meekijken met de restauratoren. Er is geen dag dat de *Nachtwacht* niet zichtbaar zal zijn.

Tof

Pieter Roelofs was tien jaar oud toen hij voor het eerst vertelde over Rembrandt. Locatie: zijn basisschool in Druten. Na die spreekbeurt heeft de zeventiende-eeuwse schilder Roelofs niet meer losgelaten. Samen met zijn zusje bezocht hij musea, ook het Rijksmuseum. Vader en moeder gingen mee “omdat ze wel zagen dat wij een museumbezoek echt heel tof vonden”.

Roelofs ging kunstgeschiedenis studeren aan de Radboud Universiteit en stond op zijn negentiende opnieuw voor de *Nachtwacht*. Hij kan het zich precies herinneren, want daar ontstond zich een discussie tussen zijn hoogleraar Christian Tümpel en kunsthistoricus Egbert Haverkamp Begemann over het schilderij. “Tussen die twee mannen ontstond ter plekke iets heel bijzonders.” Luisterend naar dat tweegesprek werd het de student Roelofs opeens

LANG LEVE REMBRANDT

Rembrandt is hot, tonen de kijkcijfers van Project Rembrandt, een schilderwedstrijd tussen amateurs die de afgelopen maanden op televisie te zien was, ter gelegenheid van het Rembrandtjaar (de schilder stierf 350 jaar geleden). Roelofs was een van de twee vaste juryleden.

In het kielzog van het programma opent het Rijksmuseum binnenkort ook de tentoonstelling ‘Lang Leve Rembrandt’, waar zeshonderd kunstwerken van amateurs – geïnspireerd door Rembrandt – een plek krijgen. Roelofs heeft afbeeldingen van alle bijna negenduizend inzendingen persoonlijk bekeken. Projecten als deze passen bij zijn missie: duidelijk maken dat kunst van en voor iedereen is. “We zijn continu bezig om te bedenken hoe we het museum nog relevanter, nog meer open kunnen maken.”

haarscherp duidelijk wat de *Nachtwacht* voor de Nederlandse schilderkunst betekent. "Soms heb je van die momenten in je leven die je altijd bijblijven en dat was er een voor mij."

Als student specialiseerde hij zich al in zeventiende-eeuwse Nederlandse schilderkunst. "We hadden een heel actieve studentenclub bij kunstgeschiedenis. We zijn een kunsthistorisch tijdschrift begonnen, *Desipientia*, en het leuke is dat het nog steeds bestaat." Na een korte periode als onderzoeker werkte Roelofs drie jaar in Museum Het Valkhof, waar hij als conservator onder meer de tentoonstelling 'Gebroeders van Limburg: Meesters aan het Franse Hof' organiseerde. Het werd een kaskraker. Nu werkt hij al dertien jaar in het Rijksmuseum. De tweede verdieping, met de topstukken uit de gouden eeuw, is voor hem één grote snoepwinkel.

Roelofs leidt zijn bezoek langs portretten van rijke burgers met plooi-kragen, schilderijen van gewonnen zeeslagen, Delfts blauw servies en poppenhuizen waarin de rijken hun eigen interieur nabootsten. Eigenlijk is het een wonder dat Nederland zo'n grote collectie aan zeventiende-eeuwse schilderijen heeft, zegt Roelofs terwijl hij verder loopt. In die gouden eeuw zijn in Nederland zes tot tien miljoen schilderijen gemaakt, maar een groot deel verdween een eeuw later al de grens over. "Catharina de Grote verscheepte ladingen naar Sint-Petersburg, industriëlen namen ze mee naar Amerika. Toen het nieuwe Rijksmuseumgebouw in 1885 begon met verzamelen, was de markt afgeroomd."

Ruilen. Dat is de manier waarop musea hun collectie - tijdelijk - uitbreiden, voor hun tentoonstellingen. Ik leen iets aan jou, dan leen jij iets uit aan mij, dat principe. Het Rijksmuseum heeft met zijn topcollectie een goede uitgangspositie. "Die zetten we ook in voor de Collectie Nederland", haast Roelofs zich te zeggen. "Nu gaat er een stuk van ons naar Berlijn en in ruil daarvoor krijgt Museum Prinsenhof in Delft een schilderij te leen. Zo doen we dat vaak. We vinden het belangrijk dat cultuur zichtbaar en breed gedragen is in Nederland."

Champions League

Roelofs en zijn collega's speuren voortdurend naar nieuwe kunst: een onontdekte Jan Steen of een Rembrandt die vrijkomt uit particulier bezit. De musea houden contact met verzamelaars en rijke families als de Rothschilds, die werken van de grote schilders in huis hebben. Komt er iets vrij dan liggen spelers als het Metropolitan Museum of Art in New York en de National Gallery of Art in Washington op de loer. Lachend: "Soms is het net de Champions League."

'DE HELE
WERELD
KOMT HIER
SAMEN'

COLUMN

Lucy's law

Lucienne van der Geld is docent notarieel recht en juridisch directeur van Netwerk Notarissen.

Rollercoaster

In 1959 verscheen *The Mind of the Moralist*, een baanbrekend boek over Sigmund Freud. De naam van socioloog Philip Rieff staat op de omslag van het boek en die werd er in één klap beroemd mee. In de eerste drukken van zijn boek staat nog een bedankje voorin aan zijn (ex-)echtgenote Susan Sontag. Sontag en Rieff trouwen in 1950 tien dagen na hun eerste ontmoeting – zij volgt colleges bij hem – en al snel krijgen ze een zoon. In 1959 gaan ze uit elkaar. Dit najaar komt er een biografie over Sontag uit. Haar biograaf deed onlangs een interessante onthulling: niet Philip Rieff maar Susan Sontag schreef het boek over Sigmund Freud. In hun echtscheidingsconvenant deed ze afstand van het boek ten gunste van Rieff, omdat ze bang was dat hij na de scheiding hun zoon bij haar zou weghouden. In een echtscheidingsconvenant worden de financiële gevolgen van de scheiding geregeld. Ook worden er afspraken over de kinderen in opgenomen. Een scheiding is vaak een emotionele rollercoaster en het is in die periode niet gemakkelijk afspraken te maken en de consequenties daarvan te overzien. In de praktijk zie je nog wel eens dat degene die zich 'schuldig' voelt aan de scheiding toegeeflijker is en met minder genoegen neemt. Of om andere redenen afstand doet van (een deel van) waarop hij of zij recht heeft. Een echtscheidingsconvenant kun je zonder juridische begeleiding maken. En als je er je handtekening onder zet, dan is het bindend. Als je later spijt krijgt of je realiseert dat je in de war was toen je je handtekening zette, komt het erop neer dat je naar de rechter moet om het echtscheidingsconvenant open te breken. Of Susan Sontag later spijt heeft gekregen? Ik weet het niet; misschien dat haar biografie daarover meer vertelt. Ook zonder credits voor haar eerste boek over Sigmund Freud werd ze trouwens succesvol. Ook (weer) in de liefde.

Getrainde ogen zijn onderdeel van het vak. Als een schilderij is overgeschilderd, heeft Roelofs dat door. "Je ziet het onder meer aan de gelaagdheid. Als de verf er later op is gezet, schijnt de ondergrond niet door de top-laag." Maar hij sluit niet uit dat hij een blinde vlek heeft. Een collega van het Louvre had twee jaar geleden bijna een Frans Hals gekocht; het bleek een vervalsing. "Dan denk je: hoe is het mogelijk dat je met de huidige onderzoekstechnieken nog in de val kunt lopen. Kunstvervalsing is van alle tijden, dus ik durf niet te garanderen dat bij de zeventuizend schilderijen van het Rijksmuseum geen enkele vervalsing zit. Wel lichten we de hele collectie stelselmatig door met nieuwe technieken." Het Louvre ontdekte twintigste-eeuwse pigmentfragmenten in de eerste laag van het schilderij.

Roelofs is altijd in Nijmegen blijven wonen. En dat laat hij merken ook. "Een klein stukje lokaal chauvinisme mag wel, toch? Ik voel me een ambassadeur van Nijmegen." De expositie anderhalf jaar geleden over de middeleeuwse schilder Johan Maelwael, afkomstig uit Nijmegen, kwam er op Roelofs' initiatief. En *Rivierlandschap met ruiters* van Albert Cuyp, met een zicht op de polder bij Nijmegen, kreeg mede dankzij hem een mooie plek op de eregalerij. Als hij zijn bezoek met grote ogen naar het landschap ziet kijken, glimlacht hij. "De schilder heeft de stuwwal opgepompt om het tafereel romantischer en dramatischer te maken. En zie je dat goudgele op de achtergrond? Hij zet er Italiaans licht op. Dat is wat zeventiende-eeuwse schilders graag doen: ze manipuleren de kijker." Nijmegen was een toplocatie in de zeventiende eeuw, weet Roelofs. "De halve Rembrandtschool zat er, misschien Rembrandt zelf ook wel. Het was een opmerkelijk, atypisch stukje Nederlands landschap. Ook het Valkhof maakte indruk, als een van de grootste kastelen die je in de Lage Landen kon tegenkomen."

Playmobil

Weten we trouwens dat Nijmegen ook een soort Rijksmuseum heeft? Het oude Canisius College aan de Berg en Dalseweg lijkt qua bouwstijl sterk op het 'Rijks'. Het werd gebouwd door Nicolaas Molenaar, een leerling van Cuypers, en herbergt een kleinere versie van de magistrale bibliotheek van het Rijksmuseum. Roelofs wil het maar even gezegd hebben.

Terug bij de *Nachtwacht*. Ziet hij het beroemde schuttersstuk nou elke dag? "Ik probeer altijd even te komen luisteren waar mensen over praten als ze hier staan. De hele wereld komt hier samen, er is een soort hub aan energie." "Papa," vroeg Roelofs' toen vijfjarige zoontje terwijl ze samen naar de *Nachtwacht* stonden te kijken, "is er nou ook Playmobil van die mensen?" Roelofs opperde het idee toen, een jaar of zes geleden, bij collega's, in de veronderstelling dat het zou stranden. "Maar iedereen was enthousiast." Als hij nu bij een werkbezoek aan bijvoorbeeld het Metropolitan Museum de Playmobil-versie van kapitein Frans Banninck Cocq en zijn luitenant in de museumwinkel ziet staan, denkt hij weer aan hoe klein dingen kunnen beginnen. ★

ZOMERTIP VAN PIETER ROELOFS

"Tijdens de Zomerfeesten vind je mij op Festival op 't Eiland. Een absolute aanrader, weg van de drukte van de stad. Een heerlijke ongedwongen sfeer – ook voor ouders met jonge kinderen – met het meest fantastische uitzicht dat je wensen kunt: de Waal met het profiel van Nijmegen op de achtergrond."

AGENDA

ALGEMEEN

www.ru.nl/studentenkerk

23 JUNI, 11.00 uur: Kerk op schoot. Voor de allerkleinsten (0 tot 4 jaar) en hun ouders, opa's, oma's en verzorgers organiseert de Studentenkerk laagdrempelige en belevingsgerichte vieringen. Luister samen naar een verhaal, zing liedjes en leer spelenderwijs meer over het geloof.
Locatie: Studentenkerk.

RADBOUD SPORTCENTRUM

www.ru.nl/rsc

28 JUNI, 13.00 uur: Radboud Sports. Welke faculteit wint de Battle of the Faculties? Schrijf je in met je eigen team en strijd voor de overwinning van je faculteit. Liever in je eentje een

nieuwe sport ontdekken? Ga spinnen, kickboksen en boogschieten op het Sportfestival, of doe mee met een campuswandeling en yoga in het park.

Locatie: Radboud Sportcentrum.

PERSONEELSVENIGING

www.ru.nl/pv

30 JUNI, 14.30 uur: Jubileumconcert Radboud Senioren Koor. Ter gelegenheid van zijn dertigjarig jubileum geeft het Radboud Senioren Koor een concert vol liederen uit verschillende landen. Kom luisteren naar volksliederen uit Engeland, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika en geniet van tophits van vroeger.
Locatie: De Ark van Oost.

Radboud Reflects

www.ru.nl/radboudreflects

20 JUNI, 20.30 uur: Praten praten, niet luisteren. Radboud Reflects @ De Kaaij. Waarom gaan gesprekken zo vaak mis? We luisteren niet goed, willen overtuigen of we interpreteren verkeerd, zegt communicatiewetenschapper Noelle Aarts. Schuif aan onder de Waalbrug en leer meer over de wetenschap achter een goed gesprek. Locatie: De Kaaij.

14 JULI, 18.30 uur: Vreemdgaan. Radboud Reflects @ Festival Op 't Eiland. Waarom gaan mensen vreemd? Kom luisteren naar theoloog Liesbeth Jansen en leer hoe er door de geschiedenis heen steeds anders naar vreemdgaan is gekeken.
Locatie: Bosco Theatertent.

16 JULI, 18.30 uur: Ongezond eten: je eigen schuld? Radboud Reflects @ Festival Op 't Eiland. Winkels liggen vol met dieetboeken, en tegelijkertijd worden we overal verleid door ongezonde producten. Ben je zelf verantwoordelijk voor wat je eet? Volgens ethicus Tjidde Tempels is dat te gemakkelijk gedacht.

Locatie: Bosco Theatertent.

18 JULI, 18.30 uur: Je *mind* is geen ding. Radboud Reflects @ Festival Op 't Eiland. Volgens filosoof Frank van Caspel verwijst onze *mind* naar het doen van mentale activiteiten, in plaats van naar een 'ding' dat zich in ons lichaam bevindt.
Locatie: Bosco Theatertent.

ADVERTENTIES

Autoverhuur Nijmegen

Autoverhuur Nijmegen
Nieuwe Dukenburgseweg 13, 6534 AD, Nijmegen
Postbus 1130, 6501 BC Nijmegen
Tel. 024-3817161

HET GEDICHT

STRATEGISCH ESSENTIALIST

ik ben het singuliere Ik
het unieke Zelf dat *hier* begint
en *hier* eindigt

leer mij kennen
en besef dat er niets méér
aan mij is dan
ikzelf

ieder idee-fixe vastgezet op mij
doet afbreuk – aan wat ik in werkelijkheid ben

ik ben geen man / dus noem mij niet zo!
ik heb dat idee in het wild gezien
en het hield in: beter moeten zijn
dan mijn naaste en als ik daarin
faalde dan raakte ik alle aanspraak
op mijn “mannelijkheid” kwijt

ga toch fietsen
ik bepaal zelf wel hoe ik met mensen omga

ik ben ook geen Turk, Marokkaan noch Nederlander
niet slechts omdat ik me de culturele waarde van alle drie
niet volledig toegeëigend heb, maar omdat het
te weinig zegt over wie ik in feite ben

ik ben niet links
niet rechts
ben ik *iets*, dan ben ik radicaal sociaal,
want één ding is zeker:

ik ben *hier* – met jullie

en ik ga ervan uit dat niemand een lopende sticker is
met *vrouw* erop geschreven, of *immigrant*,
of whatever concept dat de dominante
meerderheid op jou heeft geplakt

mijns inziens zijn we niet eens *mens*
ook die idee hebben wij
allang overstegen

LEV AVITAN IS DIT COLLEGEJAAR CAMPUSDICHTER.
IEDERE MAAND SCHRIJFT HIJ EEN GEDICHT VOOR VOX.

